

14 SUOSITUSTA
SUOMEN JA RUOTSIN VÄLISELLE
METSÄTUTKIMUKSELLE

TANDEM FOREST VALUES

KAHDENVÄLISEN TUTKIMUSOHJELMAN
ARVIOINTI 2017–2022

14 SUOSITUSTA

SUOMEN JA RUOTSIN VÄLISELLE METSÄTUTKIMUKSELLE

TANDEM FOREST VALUES

KAHDENVÄLISEN TUTKIMUSOHJELMAN ARVIOINTI
SUORITTANUT ANALYS MASON

© Suomalais-ruotsalainen kulttuurirahasto 2023
Raportin laatinut: Analysys Mason
Kirjan toimittajat: Mats Wallenius ja Jan Strang
Käännös: Jan Strang
Taitto ja graafinen suunnittelu: People's
Paino: Origos

Suomalais-ruotsalaisen kulttuurirahaston
Ruotsin jaoston julkaisema kirja.

Kulttuurirahasto perustettiin maiden hallitusten toimesta vuonna 1960. Rahaston pääoma juontaa Suomen toisen maailmansodan sotavelasta Ruotsille ja rahaston toiminta perustuu tämän pääoman tuottoon.

Rahaston kulttuurikäsitys on laaja ja sen tarkoitus on edistää tietämystä Ruotsista ja Suomesta sekä kehittää maiden välisiä suhteita. Tämä toteutuu apurahojen ja stipendien jakamisen, sekä omien aloitteiden kautta. Rahaston hallituksen nimittää maiden hallitukset. Rahastolla on jaosto ja sihteeristö kussakin maassa.

Osa rahaston toiminnasta toteutetaan Espoon Hanasaarella sijaitsevan Ruotsin ja Suomen kulttuurikeskuksen kautta, jonka päämies rahasto on. Arkkitehti Veikko Malmion suunnittelemana ja professori Yrjö Sotamaan sisustamassa vuonna 1975 valmistuneessa rakennuksessa järjestetään mm. ohjelmaa ja kokoustoimintaa.

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe 6

Yhteenveto 16

Ohjelman tausta ja arvioinnin tarkoitus 20

Tiedonkeruu- ja analyysimenetelmä 30

Ohjelmalogiikan analyysin tulokset 44

Ohjelman vahvuudet ja haasteet 90

Suosituksia tuleville haurille ja ohjelmille 98

Loppusanat 114

Liitteet 118

Aielausuma 126

ESIPUHE

Tandem Forest Values on kahdenvälinen metsätutkimushanke, joka perustettiin vuonna 2017 Ruotsin valtion virallisena lahjana Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlien johdosta. Hankkeen tarkoituksena on syventää yhteistyötä metsätalouden ja metsäteollisuuden tutkimuksessa.

Lahja syntyi Suomalais-ruotsalaisen kulttuurirahaston aloitteesta ja sen luovutti kuningas Kaarle XVI Kustaa tasavallan presidentti Sauli Niinistölle 1. kesäkuuta 2017. Lahja koostui kahdestatoista kaksivuotisesta tutkijatorin virasta, jotka rahoitettiin sekä yksityisillä että julkisilla ruotsalaisilla varoilla.

Panostus osoitti, että maiden välisen metsätutkimuksen tehostamiseen oli sekä tarvetta että kiinnostusta. Tandem Forest Values -ohjelmaa jatkettiin siksi kahdella lisähakukierroksella, jotka rahoitettiin yhtei-

sesti maiden kesken. Kolmannen kierroksen hankkeet nimettiin kesäkuussa 2022.

Tandem Forest Valuesin viiden ensimmäisen vuoden aikana 2017–2022 hankkeelle on allokoitu 8,9 miljoonaa euroa. Se on rahamäärä, joka voidaan tulkita selkeänä toivomuksena laajentaa tutkimusyhteistyötä Euroopan kahden suurimman metsäkansakunnan välillä.

Hankkeen tarkoituksena toteutumista ja kehittymistä on koko viiden vuoden ajan valvonut erityinen valiokunta, ja itse hakukierrosten hallinnoinnin on hoitanut Ruotsin Kuninkaallinen metsä- ja maatalousakatemia (KSLA), sekä Ruotsin tutkimusneuvosto Formas ja Suomen Akatemia. Yhteistyö valiokunnan ja hallintotoimijoiden välillä on sujunut erittäin hyvin, ja ehkä hieman poikkeuksellinen valiokunta-asetelma on myös osoittautunut merkittäväksi voimavaraksi.

Ensimmäisen aloitteen TFV-lahjahankkeen arvioinnista valiokunta teki syksyllä 2020, ja sen toteutti ruotsalainen konsulttiryitys Analysys Mason. Arviointi esiteltiin valiokunnalle maaliskuussa 2021 ja julkisesti

seminaarin yhteydessä saman vuoden lokakuussa. Analysys Masonin kokonaisarvio oli, että panostus oli odotettujen tulosten ja tunnistettujen tavoitteiden valossa hyvin onnistunut.

Arviointi toimi kimmokkeena valiokunnan seuraavalle aloitteelle, Ruotsin ja Suomen hallitusten väliselle aielausumalle. Lausuma allekirjoitettiin 27. kesäkuuta 2022 ja ilmaisee, että maat haluavat TFV-hankkeen kokemusten pohjalta jatkaa kahdenvälinen yhteistyön kehittämistä metsätutkimuksen saralla.

Toimikautensa päätteeksi valiokunta antoi Analysys Masonille keväällä 2022 tehtäväksi arvioida kolmannen hakukierroksen valmistelu sekä toisen hakukierroksen ja koko tähänastisen TFV-hankkeen vaikutuksia. Arvioinnit rahoitti Kulttuurirahaston ruotsalainen jaosto, ja ne toteuttivat Analysys Masonin Lundin toimiston johtaja tohtori Maria Tunberg sekä konsultti Lovisa Torfgård yrityksen Tukholman toimistosta. Tässä julkaisussa esitelty kokonaisarviointi valmistui marraskuussa 2022.

Toivomuksemme on, että positiivinen kokonaisarviointi ja maiden hallitusten aielausuma tulevat edistämään yhä laajempaa metsätutkimusyhteistyötä Ruotsin ja Suomen välillä, sekä julkisten ja yksityisten tahojen että tutkimuslaitosten ja -säätiöiden kautta.

Arvioinnissa eritellään myös käytännön esteitä kahdenväliselle yhteistyölle. Olisi toivottavaa, että hallitukset pyrkisivät poistamaan tunnistettuja ongelmakohtia, jotta tutkimusapurahojen käyttö voidaan jatkossakin optimoida laajennetun yhteistyön avulla.

Lopuksi haluamme esittää suuret kiitoksemme valiokunnalle, rahoittajille, maiden hallituksille sekä Analysys Masonille. Viiden vuoden yhteistyö on luonut vankan pohjan jatkuvalla ja tehostetulla metsätutkimukselle Ruotsin ja Suomen hyväksi.

Niille, jotka haluavat lukea lisää Tandem Forest Value -hankkeen vaiheista vuosina 2017–2023, suosittelemme tämän julkaisun sisäkirjaa *Metsät – maidemme tulevaisuus*.

Tukholmassa maaliskuussa 2023,

Chris Heister

Tandem Forest Values -valiokunnan puheenjohtaja

Mats Wallenius

Suomalais-ruotsalaisen kulttuurirahaston Ruotsin jaoston johtaja

”METSIEMME TULEVAISUUS ON MAITTEMME TULEVAISUUS”

Kuningas Kaarle XVI Kustaa luovuttaessaan
Tandem Forest Values -lahjan Tasavallan presidentti
Sauli Niinistölle 1. kesäkuuta 2017

PRIORITEETIT

Tandem Forest Values on koostunut kolmesta kierroksesta, joilla kaikilla oli hieman erilaiset järjestelyt ja prioriteetit. Yhteisenä tavoitteena oli saavuttaa nuorempia tutkijoita.

I (2018–2020): Tutkijatohtoreille. Kestävä metsätalous sekä Uudet tuotteet ja prosessit.

II (2020–2022): Tutkimushankkeille. Metsävarat, puupohjaiset arvoketjut ja puurakentaminen.

III (2022–2024): Tutkimushankkeille. Biopohjaisten puutuotteiden lisäarvon maksimointi ja uusien mahdollisten arvoketjujen stimulointi.

Pandemiavuodet 2020 ja 2021 aiheuttivat jonkin verran viivettä kahdella ensimmäisellä kierroksella. Kolmannen kierroksen projektit nimettiin kesäkuussa 2022. Loppuraportti on odotettavissa syksyllä 2024.

RAHOITTAJAT

Vuosina 2017–2022 Tandem Forest Values -hanketta on rahoittanut Ruotsin valtio (tutkimusneuvosto Formasin kautta), Marianne och Marcus Wallenbergs stiftelse, Kempes-tiftelserna, Skogsindustrins forskningsstiftelse, Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, Suomen ympäristöministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö, Suomen Akatemian Luonnontieteiden ja tekniikan tutkimuksen neuvosto, sekä Walter Ahlströmin säätiö.

TANDEM FOREST VALUES VALIOKUNTA

Kuvassa Tandem Forest Values valiokunta viimeisessä kokouksessaan Hanasaassa 1.6.2022. Valiokunnan työtä jatkavat Suomen Akatemia ja Ruotsin tutkimusneuvosto Formas.

Eturivi vasemmalta:

Ulrika Jakobsson, Suomen Akatemia,
Chris Heister, Ruotsin ja Suomen kulttuurirahasto ja valiokunnan puheenjohtaja,
Liisa Saarenmaa, maa- ja metsätalousministeriö,
Eva Petterson, Kungl. Skogs- och Lantbruksakademierna,
Karin Perhans, Formas.

Takarivi vasemmalta:

Alice Kempe, Kempestiftelserna
Niklas von Weymarn, Metsä Spring
Anders Portin, oikeusministeriö
Mats Wallenius, Ruotsin ja Suomen kulttuurirahasto

Alkuperäisessä valiokunnassa jäsenenä oli **Carl Kempe**, jonka tilalle tuli myöhemmin **Alice Kempe** (Kempestiftelserna). Vastaavan muutoksen teki Kungl. Skogs- och Lantbruksakademierna jossa **Carl-Anders Helanderin** korvasi **Eva Petterson**.

”Tulevaisuudessa metsätalouden ja metsäteollisuuden tutkimus on siis alue, jossa Suomella ja Ruotsilla on sekä tarpeita että edellytyksiä syvemmän yhteistyön kehittämiseen.”

Ote aielausumasta

AIELUOMUS METSÄTUTKIMUS- YHTEISTYÖSTÄ OSAPUOLTEN MAA- JA METSÄTUTKIMUSMINISTERIÖN JA RUOTSIN YRITYSLAITOSTON VÄLILLÄ

Osapuolet haluavat tällä aiejulistuksella lähivuosina vahvistaa ja kehittää pysyvästi Suomen ja Ruotsin kahdenvälistä metsä- ja metsäteollisuuden tutkimusyhteistyötä:

- Kannustaa vastuullisia viranomaisia, laitoksia tai vastaavia metsätutkimukseen osoitettujen varojen puitteissa kussakin maassa järjestämään säännöllisesti yhteisiä kahdenvälisiä tarjouskilpailuja.
- Metsäntutkimusta koskevia kansallisia ohjelmia laadittaessa tiedotetaan toisilleen ja otetaan huomioon, voidaanko kahdenvälisesti pyrkiä tehostamaan.
- Työtä tarvittaessa molemminpuolisesti merkittävien ongelmien ratkaisemiseksi, jotka vaikeuttavat metsätutkimusyhteistyön laajentamista yliopistojen ja laitosten välillä Suomessa ja Ruotsissa.

Maiden hallitusten vastuuministerien allekirjoittama 27.6.2022 ja voimassa 2027 asti.
(Yllä oleva on ote aielausumasta, joka löytyy kokonaisuudessaan julkaisun lopusta.)

14 SUOSITUSTA

SUOMEN JA RUOTSIN VÄLISELLE METSÄTUTKIMUKSELLE

TANDEM FOREST VALUES

Kahdenvälisen
tutkimusohjelman arviointi

Suorittanut Analys Mason
Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens ja
Suomalais-ruotsalaisen kulttuurirahaston
toimeksiannosta

Arvioijat:
Tohtori Maria Tunberg
ja konsultti Lovisa Torfgård

YHTEENVETO

Tandem Forest Valuesin arvioinnilla on kolme tarkoitusta:

- 1) Määrittää jatkuvan kahdenvälisen metsätutkimusyhteistyön arvo ja merkitys.
- 2) Antaa neuvoja eri metsätutkimushankkeiden suunnittelussa, joissa tavoitteena on pitkäaikainen yhteistyö yliopistojen ja muiden tutkimusympäristöjen välillä Ruotsissa ja Suomessa.
- 3) Selvittää, miten haku-, päätös-, hallinto- ja tulosseurantaprosessit toimivat, mitkä prioriteetit ilmoituksissa ja päätöksentekomenettelyissä asetettiin, sekä kuinka hyvin saapuneet hakemukset vastasivat toivottuja painopisteitä.

Tandem Forest Values (TFV) -ohjelma koostui kolmesta hakukierroksesta vuosina 2017–2022: TFV I, TFV II ja TFV III. Tämä arviointi kattaa koko ohjelmakauden.

Arviointi perustuu olemassa olevaan kirjalliseen dokumentaatioon, kuten apurahansaajien hakemuksiin ja puoliväliraportteihin, apurahansaajien kanssa tehtyihin kyselyihin sekä rahoittajien, arviointiryhmiin osallistujien ja apurahansaajien haastatteluihin. Ohjelmaa koskevat pohdinnat erittelevät sekä vahvuuksia että haasteita.

Arvioinnin tueksi kerätty data suosittelee selkeästi kahdenvälisen investointien jatkamista metsätutkimusalueella. Sekä rahoittajat että tuensaajat näkevät tutkimusohjelmassa lisäarvoa ja uskovat, että TFV osittain täydentää muita investointeja, ja osittain on tehokas tapa kehittää yhteistä metsätietoa. Hanke myös vahvistaa tutkijoiden ja tutkimusympäristöjen välisiä suhteita Ruotsissa ja Suomessa.

VAHVUUDET

- Selkeä ja yhteinen tavoitekuva luo suotuisat edellytykset yhteistyölle ja kommunikaatiolle
- Yhteistyö kaikilla tasoilla luo perustan tehokkaille menettelyille
- Tutkimusohjelmat, joilla on vahvat siteet lähialueisiin, vahvistavat kilpailukykyä
- Hakupyyntöjen laajuus edistää innovaatioita ja yhteistyömahdollisuuksia
- Tutkimushankkeet ovat johtaneet lukuisten yhteistyöhankkeiden jatkumiseen
- Tahto ja joustavuus edistävät ohjelman kehitystä

HAASTEET

- Heterogeeninen rahoittajien ryhmä
- Käytännön haasteita tutkijoiden maiden välisen liikkuvuuden sujuvuudessa (erityisesti TFV I:ssä)
- Ohjelman puitteet jaettujen tutkijatohtorivirkojen nimittämiselle (pääasiassa TFV I:ssä)

- Analysys Mason -

YHTEENVETO

Tämäntyyppisten tutkimusaloitteiden suunnittelusta on koostettu lukuisia opetuksia. Nämä havainnot toimivat 14 esitetyn suosituksen perustana.

SUOSITUKSIA TULEVIIN ILMOITUKSIIN JA OHJELMIIN

1. Toimia jatkuvan kahdenvälisen yhteistyön puolesta
2. Nimetä koordinaattori, joka koetaan puolueettomana ja ottaa kokonaisvastuun
3. Muodostaa ohjelmalle selkeä yhteinen kohdekuva jo prosessin varhaisessa vaiheessa
4. Luoda selkeä rakenne ohjelman eri osille jo prosessin alkuvaiheessa
5. Kiinnittää erityistä huomiota ohjelmavaliokuntien ja arviointiryhmien kokoonpanoon
6. Keskittää rahoitus tutkimushankkeisiin yksittäisten tutkijatohtorien sijaan
7. Luoda selkeä kontaktirajapinta metsäteollisuuden ja muiden metsäalan yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa
8. Mahdollistaa projektikauden jatkamisen
9. Kiinnittää huomiota sekä määrällisiin että laadullisiin arvoihin
10. Muotoilla käyttäjäystävällinen, yksinkertainen ja selkeä hakuprosessi
11. Luoda edellytyksiä ohjelman sisäiselle vuorovaikutukselle
12. Järjestää oppiseminaareja "parhaiden käytäntöjen" jakamiselle
13. Tiedottaa aktiivisesti tutkimusohjelman tuloksista
14. Edistää yhteistyötä ja innovaatioita jatkuvilla laajoilla hakupyynnöillä

A photograph of a winter forest. The trees are covered in snow, and the ground is a thick layer of white snow. Long, soft shadows are cast across the snow from the trees, suggesting a low sun. The overall atmosphere is peaceful and serene.

OHJELMAN
TAUSTA JA ARVIOINNIN
TARKOITUS

Ohjelman tausta ja
arvioinnin tarkoitus

KAHDENVÄLINEN TUTKIMUSOHJELMA TANDEM FOREST VALUESIN TAVOITTEENA ON SYVENTÄÄ RUOTSI-SUOMALAISTA YH- TEISTYÖTÄ METSÄ- TALouden JA METSÄ- TEOLLISUUDEN TUTKIMUKSEN SARALLA

Kahdenvälinen tutkimusohjelma Tandem Forest Values (TFV) perustuu Suomen ja Ruotsin suureen metsätietämykseen ja -riippuvuuteen, ja pyrkii syventämään Ruotsin ja Suomen välistä yhteistyötä metsätalouden ja metsäteollisuuden tutkimuksessa.

Kun vaateet metsiä kohtaan lisääntyvät, vaatii se myös monimutkaisempaa tasapainottelua siinä, miten metsävaroja käytetään ja mitä uusia metsäpohjaisia tuotteita ja prosesseja tulisi kehittää. TFV-hanke pyrkii vastaamaan näihin haasteisiin rahoittamalla poikkitieteellisiä yhteistyöhankkeita, joiden lomassa Suomi ja Ruotsi voivat yhdessä harjoittaa metsätieteiden huippututkimusta.

TANDEM FOREST VALUES I

TFV I perustettiin vuonna 2017 yhtenä Ruotsin virallisena lahjana Suomelle maan 100-vuotisjuhlan yhteydessä itsenäisenä valtiona. Kuten nimestä voi päätellä, ohjelman tavoitteena oli, että maat yhdessä edistävät uutta tietoa metsistä tandemissa, eli parina ja rinnakkain. Suomalais-ruotsalainen kulttuurirahasto oli lahjan alullepanija, ja se rahoitettiin sekä valtion että yksityisten toimijoiden varoin. Ruotsin hallitus myönsi tutkimusneuvosto Formasin kautta puolet rahoituksesta, ja yksityiset rahoittajat Marianne och Marcus Wallenbergs stiftelse, Skogsindustrins forskningsstiftelse, Kempestiftelserna sekä Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) toisen puolikkaan. Lahja kattoi kahdentoista kaksivuotisen tutkijatohtorin rahoituksen 2 miljoonalla kruunulla, yhteisarvoltaan 2,12 miljoonaa euroa.

Ensimmäiseen kierrokseen saapui 72 hakemusta 12 tutkijatohtorin virkaan.

Hakuun kohdistunut suuri kiinnostus yhdistettynä rahoittajien jatkuvaan tahtoon osallistua aloitteeseen, vaikutti päätökseen jatkaa ohjelmaa.

TANDEM FOREST VALUES II

Kun TFV II avautui hakuun vuonna 2019 rahoitus koostui jo 40 miljoonasta kruunusta. Painopiste oli jälleen uransa alkuvaiheessa olevien tutkijoiden rahoittamisessa, mutta tällä kertaa ei tiettyjen tutkijatohtoreiden rahoituksen muodossa, vaan laajempien tutkimusprojektin tukena.

Toisen haun rahoittivat sekä ruotsalaiset että suomalaiset tahot, ja siihen osallistivat ruotsalainen tutkimusneuvosto Formas, ruotsalaiset yksityisrahoittajat Marianne och Marcus Wallenbergs stiftelse sekä Kempestiftelserna, ja Suomesta ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö sekä Suomen Akatemian Luonnontieteiden ja tekniikan tutkimuksen toimikunta.

Toinen hakukierros poiki 45 hakemusta, joista yhdeksälle myönnettiin rahoitus.

Ohjelman tausta ja arvioinnin tarkoitus

KAHDENVÄLINEN TUTKIMUSOHJELMA TANDEM FOREST VALUESIN TAVOITTEENA ON SYVENTÄÄ RUOTSALAIS-SUOMALAISTA YHTEISTYÖTÄ METSÄTALouden JA METSÄTEOLLISUUDEN TUTKIMUKSESTA

TANDEM FOREST VALUES III varmistettiin vuonna 2020, avattiin haettavaksi vuonna 2021 ja sisälsi yhteensä 2,65 miljoonaa euroa tutkimusprojekteihin. Rahoitus jakautui maiden kesken ja se koostui Ruotsin tutkimusneuvoston Formasin, Suomen maa- ja metsätalousministeriön sekä ympäristöministeriön, Suomen Akatemian ja Walter Ahlströmin säätiön varoista. Kolmannessa haussa kahdenvälisyyttä vahvistettiin entisestään, kun hankkeen toteutusta hallinnoivat yhdessä Formas ja Suomen Akatemia. Kolmanteen hakuun saapui 40 hakemusta, joista neljälle myönnettiin rahoitusta.

Ensimmäinen haku (TFV I) päättyi joulukuussa 2020 ja loppuraportit saatiin ennen kesää 2021. Toisen haun hankkeet jatkuivat vuoteen 2022 asti ja loppuraportit saadaan keväällä 2023. Kolmannen haun hankkeet pantiin alulle syyskuussa 2022 ja ne jatkuvat syksyyn 2024 asti.

Yhteensä Tandem Forest Values -aloite on kohdentanut kahdenväliseen metsätutkimukseen 8,3 miljoonaa euroa vuosina 2017–2024.

TOIMINTA	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
TFV I	[Dark green bar spanning 2018-2021]							
HAKUAIKA	[Light green bar]							
PROJEKTIAIKA		[Light green bar]	[Light green bar]	[Light green bar]				
LOPPURAPORTTI				[Light green bar]				
TFV II		[Dark green bar spanning 2019-2022]						
HAKUAIKA		[Light green bar]						
PROJEKTIAIKA			[Light green bar]	[Light green bar]	[Light green bar]			
LOPPURAPORTTI					[Light green bar]			
TFV III				[Dark green bar spanning 2021-2024]				
HAKUAIKA				[Light green bar]				
PROJEKTIAIKA					[Light green bar]	[Light green bar]	[Light green bar]	
LOPPURAPORTTI							[Light green bar]	

TANDEM FOREST VALUESIN ARVIOINNIN TARKOITUKSENA ON HELPOTTAA HANKKEEN MERKITYKSEN MÄÄRITTELYÄ, SEKÄ ANTAA NEUVOJA VASTAAVIEN PANOSTUSTEN TOTEUTTAMISELLE.

Arvioinnin tarkoitus

• Tandem Forest Valuesin kierrosten I, II ja III arvioinnin tulee:

- Selvittää jatkuvan metsätutkimusyhteistyön arvo, jossa rahoittajat pääosin ovat Ruotsin ja Suomen valtiot.
- Neuvoa sellaisten metsätutkimushankkeiden suunnittelussa, joissa tavoitteena on pitkäjänteinen yhteistyö yliopistojen ja muiden tutkimusympäristöjen välillä Ruotsissa ja Suomessa.

• Tandem Forest Valuesin kolmannen kierroksen arvioinnin tulee lisäksi:

- Selvittää, miten haku-, päätös-, hallinto- ja tulosseurantaprosessit toimivat, mitkä prioriteetit asetettiin ilmoituksessa ja päätös- menettelyssä, sekä kuinka hyvin saapuneet hakemukset vastasivat toivottuja painopisteitä.

Arvioinnin lähestymistapa

- Kungl. Skogs- och Lantbruksakademierna (KSLA) antoi Maria Tunbergin johtamana Analysys Masonin tehtäväksi TFV I:n ja II:n arvioinnin.
- Suomalais-ruotsalainen kulttuurisäätiö antoi Maria Tunbergin johtamana Analysys Masonin tehtäväksi myös TFV III:n arvioinnin.
- Ensimmäinen arviointikierros, joka kattoi TFV I:n ja II:n, kesti lokakuun 2020 lopusta maaliskuun 2021 alkuun. Suurin osa arvioinnin perustana olevista haastatteluista tehtiin marraskuun 2020 ja tammikuun 2021 välisenä aikana.
- Toinen arviointikierros, joka kattoi TFV III:n, kesti syyskuun alusta lokakuun loppuun 2022. Suurin osa arvioinnin perustana olevista haastatteluista tehtiin syys-lokakuussa 2022. TFV I:n ja II:n hankkeiden seurantalulokset toteutettiin lokakuussa 2022.

- Analysys Mason -

Ohjelman tausta ja arvioinnin tarkoitus

ARVIOINTI KOOSTUU NELJÄSTÄ LUVUSTA JA PÄÄTTY LOPPULAUSELMAAN

Tiedonkeruu- ja analyysi- menetelmä

Arviointimallina käytetään ohjelmalogiikkaa yhdessä yhteistoimintaportaiden kanssa. Tiedot on saatu ohjelmaa koskevasta dokumentaatiosta sekä kyselyistä ja haastatteluista.

Ohjelman vahvuudet ja haasteet

Esitellään ohjelman vahvuudet ja haasteet, sekä kommentoidaan ohjelman vaikutuksia maiden väliseen yhteistyöhön.

Ohjelmalogiikan analyysin tulokset

Kolmen hakukierroksen tulokset esitetään ja analysoidaan erikseen ohjelmalogiikka-mallin avulla.

Suosituksia tuleville hauille ja hankkeille

Arvioijat esittävät suosituksia tulevien tutkimusohjelmien suunnitteluun.

TIEDONKERUU- JA
ANALYYSIMENETELMÄ

ARVIOINTIMALLIN OHJELMA- LOGIIKKA KÄYTETÄÄN TANDEM FOREST VALUESIN RAKENNUSPALIKOIDE KARTOITTAMISEEN JA ANALYSOINTIIN

Ohjelmalogiikka

Analysys Mason hyödyntää ohjelmalogiikkaa, jota voidaan kutsua myös toimintalogiikaksi tai ohjelmateoriaksi*, arviointimallina tutkimusohjelman toteutumisen, tulosten ja vaikutusten seurannassa.

Mallin avulla arvioidaan ohjelman loogista yhteyttä tarkoituksen, resurssien, suunniteltujen ja/tai toteutettujen toimintojen, suunniteltujen ja/tai saavutettujen tulosten ja vaikutusten välillä. Mallia käytetään sekä TFV I:n, TFV II:n että TFV III:n analysointiin.

*Danell, Torbjörn, et al;

Metoder för att utvärdera den regionala tillväxtpolitiken (2009).

YHTEISTOIMINTAPORRAS-MALLIA KÄYTETÄÄN ARVIOIMAAN TANDEM FOREST VALUESIN TUENSAAJIEN VÄLISTÄ YHTEISTYÖASTETTA

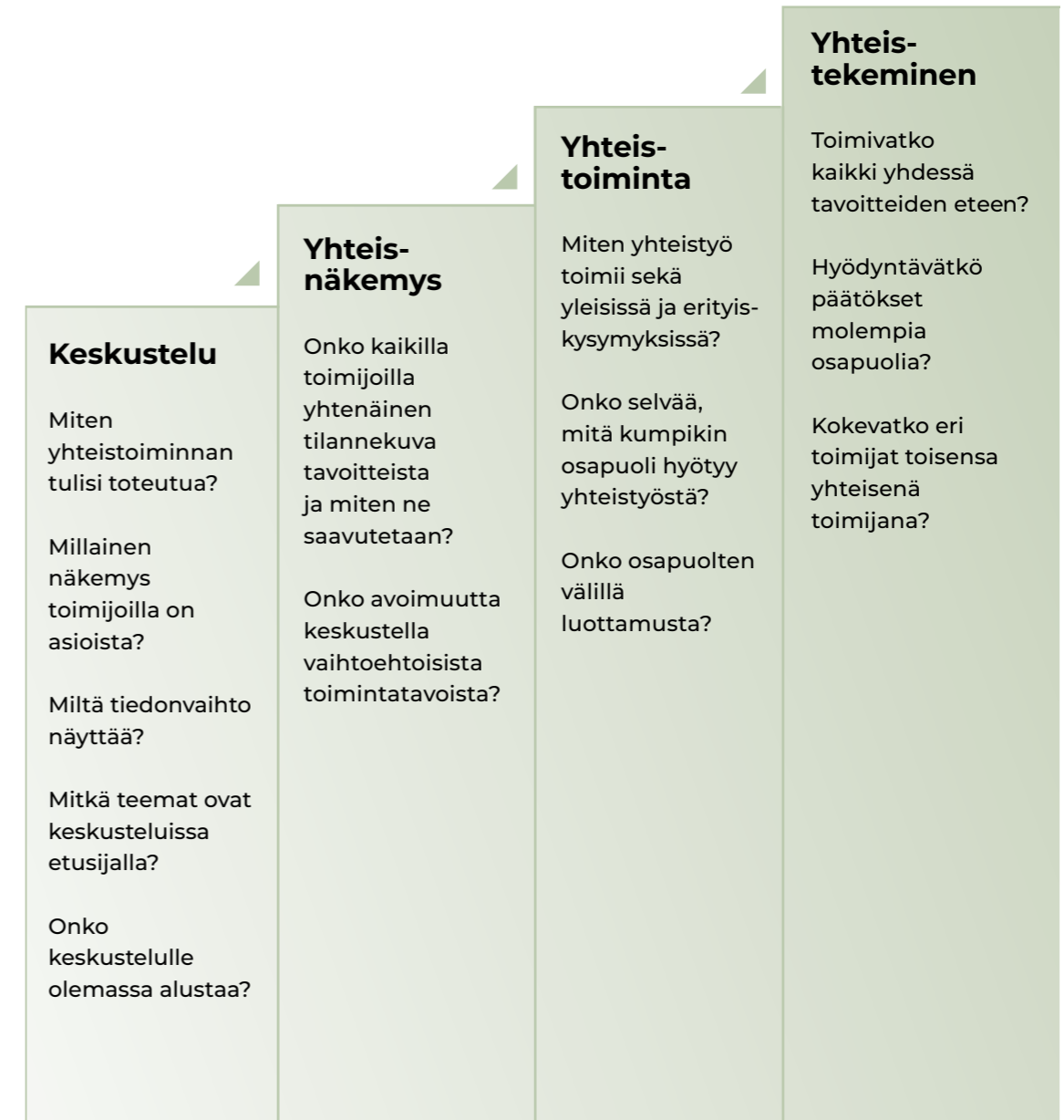
Yhteistoimintaporras

Yhteistoimintaporras on analyttinen työkalu, jolla arvioidaan toimijoiden välisen yhteistyön astetta. Malli perustuu neljään tasoon, jotka havainnollistavat yhteistyön eri vaiheita keskustelusta vuorovaikutukseen*.

Analysys Mason tutkii mallin avulla tuensaajien välisen yhteistyön lähtökohtia ennen hakua, ja kuinka se on muuttunut ohjelman kuluessa. Tunnistamalla yhteistyötä lisäävät toimet tutkimusten rahoittajat voivat optimoida tulevien hakujen ja hankkeiden suunnittelua.

Mallia käytetään TFV I:n ja TFV II:n analysointiin. Koska TFV III oli vain muutaman viikon vanha haastattelujen aikana, portaissa tapahtuvaa liikettä ei pidetty tutkimuksen kannalta merkityksellisenä.

* Arnstein, Sherry R. A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of planners* 35.4 (1969): 216-224.

- Analysys Mason -

Tiedonkeruu- ja analyysimenetelmä

Arviointia varten on tehty asiakirjatutkimusta, haastatteluja ja kyselyjä.

ASIAKIRJATUTKIMUS

Kirjallisenä aineistona on analysoitu hakutekstejä, apurahansaajien hakemuksia, TFV I:n puoliväliraportteja, arviointiryhmien aineistoa sekä KSLA:n ja Kulttuurisäätiön verkkosivuilla olevaa tietoa.

HAASTATTELUT

Haastatteluja on tehty apurahansaajien, rahoittajien, valmisteluryhmän edustajien ja yhden mahdollisen rahoittajan kanssa.

KYSELYT

Kyselyt toteutettiin TFV I:n ja II:n päätyttyä tuensaajien kanssa, heidän työskentelynsä ja ohjelman jälkeisten yhteyksiensä seuraamiseksi. Kysely lähetettiin 54 tuensaajalle ja siihen vastasi 21 tuensaajaa lokakuun 2022 aikana.

- Analysys Mason -

Tiedonkeruu- ja analyysimenetelmä

TÄRKEIMMÄT KYSYMYKSET ERI VASTAAJA- RYHMILLE

- Analysys Mason -

RAHOITTAJILLE	VALMISTELURYHMILLE	TUENSAAJILLE
<ul style="list-style-type: none">• Miksi päätitte rahoittaa TFV:tä?	<ul style="list-style-type: none">• Miten arviointiprosessi on sujunut?	<ul style="list-style-type: none">• Ovatko tutkimusaloitteet johtaneet uuteen tai syventyneeseen kahdenväliseen yhteistyöhön?
<ul style="list-style-type: none">• Mitä lisäarvoa toivot ohjelman luovan?	<ul style="list-style-type: none">• Mitä erityisiä kriteerejä etsitte hakemuksista?	<ul style="list-style-type: none">• Mitä edellytyksiä tarvitaan ja mitä esteitä on, jotta kahdenvälinen yhteistyö tällä alalla olisi merkityksellistä?
<ul style="list-style-type: none">• Mitkä ovat eri rahoitusvälineiden edut ja haitat?	<ul style="list-style-type: none">• Mitkä ovat eri rahoitusvälineiden edut ja haitat?	<ul style="list-style-type: none">• Onko yhteistyö saanut kansainvälistä huomiota ja onko se ainutlaatuista kahden maan väliselle metsätutkimukselle?
<ul style="list-style-type: none">• Mitä opittua haluatte korostaa tulevilla ohjelmissa?	<ul style="list-style-type: none">• Mitä opittua haluatte korostaa tulevilla ohjelmissa?	<ul style="list-style-type: none">• Mitä mahdollisia sivuvaikutuksia yhteistyö on tuonut mukanaan?
<ul style="list-style-type: none">• Mitkä ovat edut ja haitat, kun rahoittajat ovat erityyppisiä?		<ul style="list-style-type: none">• Ruotsin ja Suomen kahdenvälisen metsätutkimusyhteistyön etuja ja haittoja, verrattuna laajempiin yhteistyöhankkeisiin, johon osallistuu useita maita?
		<ul style="list-style-type: none">• Mitkä ovat eri rahoitusvälineiden edut ja haitat?
		<ul style="list-style-type: none">• Mitä mieltä olet apurahan muotoilun laajuudesta? (Vain TFV III)
		<ul style="list-style-type: none">• Miten olisitte rahoittaneet tutkimusprojektinne, jos ette olisi saaneet rahoitusta TFV:ltä? (Vain TFV III)

ENSIMMÄINEN ARVIOINTI- KIERROS KOOSTUI 29 HAASTATTELUSTA TUENSAAJIEN, RAHOITTAJIEN JA VALMISTELU- RYHMIEN EDUSTAJIEN KANSSA

RAHOITTAJAT

Rahoittaja 1 (Kungl. Skogs-
och Lantbruksakademierna)

Rahoittaja 2
(Kempefästelserna)

Rahoittaja 3 (Marianne och
Marcus Wallenbergs stiftelse)

Rahoittaja 4
(Formas)

Rahoittaja 5 (Maa- ja
metsätalousministeriö)

Rahoittaja 6
(Ympäristöministeriö)

Rahoittaja 7
(Skogsindustrierna)

Rahoittaja 8
(Suomen Akatemia)

Mahdollinen rahoittaja 1
(Skogssällskapet)

TUENSAAJAT TFI I

Tuensaaja 1
(Åbo Akademi)

Tuensaaja 2
(Aalto-yliopisto)

Tuensaaja 3
(Kungliga Tekniska Högskolan)

Tuensaaja 4 (Sveriges
Lantbruksuniversitet)

Tuensaaja 5
(Umeå Universitet)

Tuensaaja 6
(Luonnonvarakeskus)

Stödmottagare 7
(University of Helsinki)

Tuensaaja 8 (Luleå
Tekniska universitet)

Tuensaaja 9 (Kungliga
Tekniska Högskolan)

Tuensaaja 10 (Sveriges
Lantbruksuniversitet)

TUENSAAJAT TFI II

Tuensaaja 11
(Maanmittauslaitos)

Tuensaaja 12
(Research Institutes of Sweden)

Tuensaaja 13
(Aalto-yliopisto)

Tuensaaja 14
(Research Institutes of Sweden)

Tuensaaja 15
(Göteborgs Universitet)

Tuensaaja 16 (Lappeenranta-
Lahti University of Technology)

Tuensaaja 17
(Helsingin yliopisto)

Tuensaaja 18
(Luonnonvarakeskus)

Tuensaaja 19
(Chalmers)

VALMISTELURYHMÄT

Edustaja 1
(Københavns Universitet)

Edustaja 2
(University of Greenwich)

Tiedonkeruu- ja analyysimenetelmä

TOINEN ARVIOINTIKIERROS KOOSTUI 15 HAASTATTELUSTA TUENSAAJIEN, RAHOITTAJIEN JA VALMISTELU- RYHMIEN EDUSTAJIEN KANSSA

RAHOITTAJAT	TUENSAAJAT TFV III	VALMISTELU- RYHMÄT
Rahoittaja 1 (Formas)	Tuensaaja 1 Linköpings Universitet)	Edustaja 1 (University College Dublin)
Rahoittaja 2 (Maa- ja metsätalous- ministeriö)	Tuensaaja 2 (Aalto-yliopisto)	Edustaja 2 (Universität Freiburg)
Rahoittaja 3 (Ympäristöministeriö)	Tuensaaja 3 (Karlstad Universitet)	
Rahoittaja 4 (Suomen Akatemia)	Tuensaaja 4 (Luonnonvarakeskus)	
	Tuensaaja 5 (Itä-Suomen yliopisto)	
	Tuensaaja 6 (Kungliga Tekniska Högskolan)	
	Tuensaaja 7 (Itä-Suomen yliopisto)	
	Tuensaaja 8 (Research Institutes of Sweden)	
	Tuensaaja 9 (Aalto-yliopisto)	

OHJELMALOGIIKAN
ANALYYSIN TULOKSET

MS
MS PCHL
10.4 PK (NS)

JOHDANTO OHJELMALOGIIKKAAN ANALYYSIIN

TFV on analysoitu ohjelmalogiikkamallin perusteella. Ohjelman puitteissa on toteutettu kolme hakua, TFV I (2018–2020), TFV II (2020–2022) ja TFV III (2022–2024), joita analysoitiin erikseen. Ohjelmalogiikan mallin avulla havainnollistetaan ohjelman (ja hakujen) resurssit, toiminnot, odotetut tulokset ja vaikutukset sekä näiden välinen yhteys. Ohjelmalogiikan avulla TFV:tä voidaan kuvata seuraavasti:

- **Tarkoitus / tavoite:**

Vahvistaa ja kehittää kestävää kahdenvälistä metsätutkimusyhteistyötä yliopistojen ja muiden Suomen ja Ruotsin tutkimusympäristöjen välillä.

- **Resurssit**

8,3 miljoonan euron rahoitus sekä koordinaattorin, rahoittajien ja valmisteluryhmien asiantuntemus ja työ.

- **Toiminta:**

Varsinaiset toimet, joita rahoittajat, arviointiryhmät ja edunsaajat ovat toteuttaneet / aikovat toteuttaa.

- **Tulokset:**

Kuvaa suoritettun työn välitöntä tulosta, eli tuloksia, jotka on saavutettu rahoituskauden aikana tai sen päättymisen yhteydessä. Nämä ovat siis näkökohtia, joihin toimijoilla on suuri mahdollisuus toiminnallaan vaikuttaa. Ohjelmalogiikassa tulos perustuu ensisijaisesti siihen, mitä edunsaajat ilmoittivat hankehakemuksissaan kahdenvälisen yhteistyön eduksi (benefits of the bilateral collaboration).

- **Vaikutukset:**

Kuvaa epäsuoraa vaikutusta vaikutusalueeseen ja ympäröivään yhteisöön. Vaikutukset ilmenevät usein pitkällä aikavälillä, rahoituskauden päätyttyä. Tämä tarkoittaa, että toimijoiden on vaikea suoraan vaikuttaa seurauksiin tai ottaa vastuuta niiden toteutumisesta. Hyvin kehittyneestä ohjelmalogiikasta ponnistamalla vaikutusten toteutumisen todennäköisyys kuitenkin vahvistuu. Odotetut vaikutukset ohjelmalogiikassa perustuvat vaikutuksiin, joita rahoittajat ovat ilmaisseet toivovansa.

- Analysys Mason -

Ohjelmalogiikan analyysin tulokset

TANDEM FOREST VALUESIN OHJELMALOGIIKKA KOKONAISUUTENA

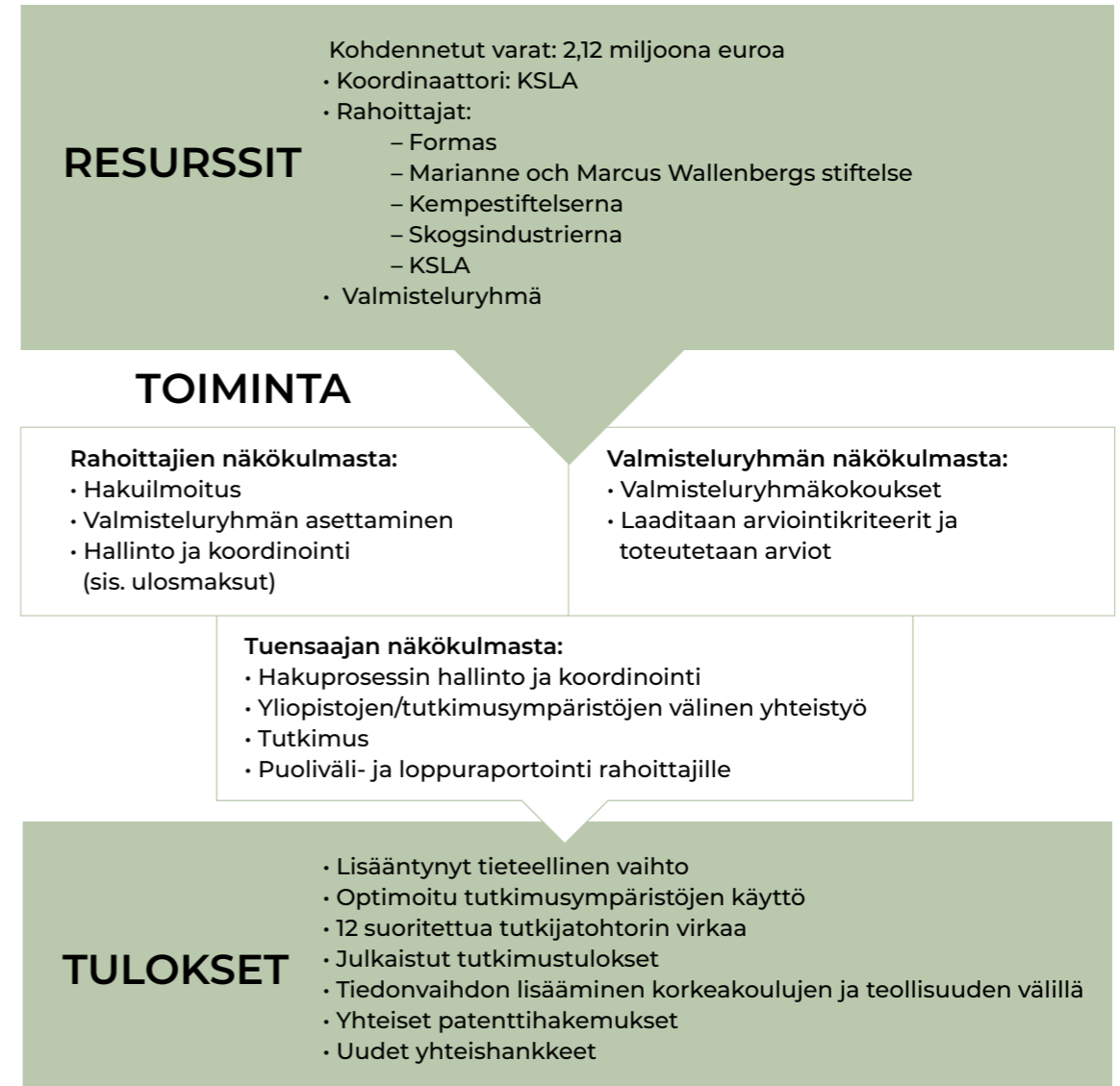
ENSIMMÄISEN HAKUKIERROKSEN
OHJELMALOGIIKKA:

TANDEM FOREST VALUES I

Ensimmäinen Tandem Forest Values -kierros sai yhteensä 72 hakemusta. Kahdestatoista rahoitetuista tutkimusprojektista kahdeksan koski uutuustuotteita ja neljä kestävää metsätaloutta.

Ohjelmalogiikan analyysin tulokset

ENSIMMÄISEN HAKUKIERROKSEN OHJELMALOGIIKKA: TANDEM FOREST VALUES I

- Analysys Mason -

Ohjelmalogiikan analyysin tulokset

POHDINTOJA RESURSSSEISTA TANDEM FOREST VALUES I

- KSLA koetaan puolueettomana ja pätevänä tahona, jonka sekä yksityiset että valtion rahoittajat ja avunsaajat katsovat tehneen erinomaista työtä ohjelman hallinnoinnissa ja koordinoinnissa. KSLA on palautteen mukaan omaksunut kokonaisvaltaisen lähestymistavan ja kokonaisvastuun, jota muut toimijat ovat arvostaneet.
- TFV I:n valiokunnan kokoonpanon katsotaan toimineen hyvin. Myönteisenä korostetaan, että osallistujilla oli mandaatti puhua organisaationsa puolesta, mikä loi edellytyksen tehokkaille ja selkeille päätöksille.
- Myös valmisteluryhmän kokoonpanon katsotaan olleen kiitettävä. Korostetaan, että on erittäin tärkeää saada osaava valmisteluryhmä, joka pystyy kriittisesti arvioimaan hankkeiden toteutettavuutta ja hyötyjä.

POHDINTOJA TOIMINNASTA TANDEM FOREST VALUES I

Rahoittajien näkökulmasta:

- Tutkimusohjelmien koordinointi ei kuulu KSLA:n tavanomaisiin tehtäviin ja sitä kuvataan haastavaksi, mutta myös hauskaksi ja opettavaiseksi tehtäväksi.
- Hakemuksia tutkijatohtorien virkoihin tuli odotettua huomattavasti enemmän.
- KSLA oli kokonaisvastuussa rahoituksesta ja suoritti maksut edunsaajille sen jälkeen, kun kaikki rahoittajat olivat tehneet siirrot KSLA:lle.
- Rahoittajat kokivat sen yksinkertaisena ja nopeatempoisena prosessina.
- Ohjelman koottu tiedotus antoi yhtenäisen vaikutelman, jonka sekä rahoittajat että avunsaajat kokivat myönteisenä.

Valmisteluryhmän näkökulmasta:

Valmisteluryhmä piti hakemusten arviointiprosessia sujuvana ja toteaa, että selkeästi muotoillut hakukriteerit helpottivat arviointia.

Tuensaajien näkökulmasta:

- Hakijat kokivat hallinnon yksinkertaisempaan ja vähemmän byrokraattisena verrattuna EU-tason tutkimusohjelmiin.
- Tutkijatohtorien palkkaaminen sujui hyvin suurimmassa osassa projekteja. Useat tuensaajat kokivat kuitenkin prosessin hyvin haastavana ja aikaa vievänä.
- Palkan maksaminen ruotsalaisesta yliopistosta suomalaiselle tutkijatohtorille koettiin hallinnollisesti vaikeaksi.
- Virkojen vastaanottamiseen liittyy useita käytännön haasteita, kuten esimerkiksi tutkijan asunnon löytäminen.
- Koronapandemia vaikeutti suunniteltujen vaihtojen toteuttamista vuonna 2020.
- Tuensaajat katsovat tarvitsevansa enemmän joustavuutta esim. aloituspäivän suhteen tai pidemmän aikakehyksen tutkijatohtorin löytämiseen ja palkkaamiseen.
- Kun tutkijatohtorit valittiin, nämä kutsuttiin tapaamiseen. Tuensaajat toivovat, että myös ohjaajat olisi kutsuttu paikalle.
- Jotkut edunsaajat toivovat enemmän vuorovaikutusta ohjelman sisällä, esimerkiksi esitelmäsarjojen tai työpajojen muodossa.

POHDINTOJA TULOXSISTA TANDEM FOREST VALUES I

- Hakuun tulleista 72 hakemuksesta 44 kuului aiheeseen "Uudet tuotteet ja prosessit" (New Products and Processes) ja 28 "Kestävä metsänhoito" (Sustainable Forest Management). Rahoitetuista kahdestatoista kahdeksan kuului aiheeseen "Uudet tuotteet ja prosessit" ja neljä "Kestävä metsänhoito".
- Rahoittajien mielestä ohjelma on luonut tiiviin ja hyvän vuoropuhelun valtion ja yksityisten rahoittajien välille sekä tärkeän luottamuksen, joka on tulevaisuuden kannalta arvokasta.
- Ruotsalaisten ja suomalaisten yliopistojen ja tutkimuslaitosten välille on syntynyt sekä uutta että syventynyttä yhteistyötä. Suurin osa yhdessä rahoitusta hakeneista tunsi toisensa entuudestaan, mutta eivät olleet aiemmin tehneet yhteistyötä. Rahoitus on korostettu näiden yhteistöiden mahdollistajana.
- Pysyviä yhteistutkimushankkeita ja mahdollisuuksia näiden jatkamiselle on luotu. Tuleviin hankkeisiin on jo jätetty uusia hakemuksia, joista osa on myös saanut rahoitusta.

- Eri yliopistojen ja tutkimuslaitosten toisiaan täydentävän tiedon, asiantuntemuksen ja laitteiston kerrotaan mahdollistaneen tutkimuksen, joka ei olisi ollut mahdollista ilman yhteistyötä.
- Jotkut avunsaajat korostavat, että vaikka tutkijatohtori ei aina jää yliopistolle projektin loputtua, ovat ohjaajat usein luoneet hyvän suhteen ja pohjan jatkuvalle yhteistyölle.
- Suurin osa hankkeisiin liittyvistä artikkeleista on julkaistu sekä hankkeiden aikana että valmistumisen jälkeen.
- Yksi (1) tuensaaja on ilmoittanut yhteisen patenttihakemuksen jättämisestä.

"Olemme laatineet useita apurahahakemuksia sekä Suomessa että Ruotsissa, yhden Suomessa rahoitetun hakemuksen ja teollisuuden rahoittaman hankkeen Ruotsissa."

Lainaus yhdeltä tuensaajalta koskien
Tandem Forest Values I tuloksia.

POHDINTOJA TULOXSISTA TANDEM FOREST VALUES I

Lokakuussa 2022 lähetettiin kysely TFV I:n apurahansaajille, jossa pyydettiin heitä arvioimaan tutkimusprojektinsa tuloksia. Kyselylomakkeen sai 28 tuensaajaa joista 11 vastasi.

**Onko sinulla jatkuva yhteys ja/tai yhteistyö
tutkimuskumppaneidesi kanssa?**

”Julkaisemme edelleen artikkeleita yhdessä, ja tämän yhteistyön pohjalta valmistuu tohtoriksi lokakuussa.”

” Meillä on meneillä useita kansainvälisiä projekteja, joissa TFV-kumppanit tekevät yhteistyötä.”

Ovatko tutkimustulokset, kontaktit ja/tai muut TFV:n mahdollistamat kokemuksesi merkityksellisiä jatkokutkimuksesi kannalta?

”Intressenterna uppskattade resultaten mycket. Jag tror också att resultaten var viktiga för att planera och få finansiering för ett nytt projekt som fortsätter det arbete som påbörjats med TFV-finansieringen.”

Ovatko hankkeesi tulokset ja/tai yhteistyö mahdollistaneet muita tutkimusprojekteja?

”Yksi jatko-opiskelijoistani on jatkanut osan Åbo Akademin kanssa tehdyn yhteistyön tulosten hyödyntämistä.”

”Useita apurahahakemuksia sekä Ruotsissa että Suomessa, yksi hakemus rahoitettu Suomessa ja teollisuuden rahoittama hanke Ruotsissa.”

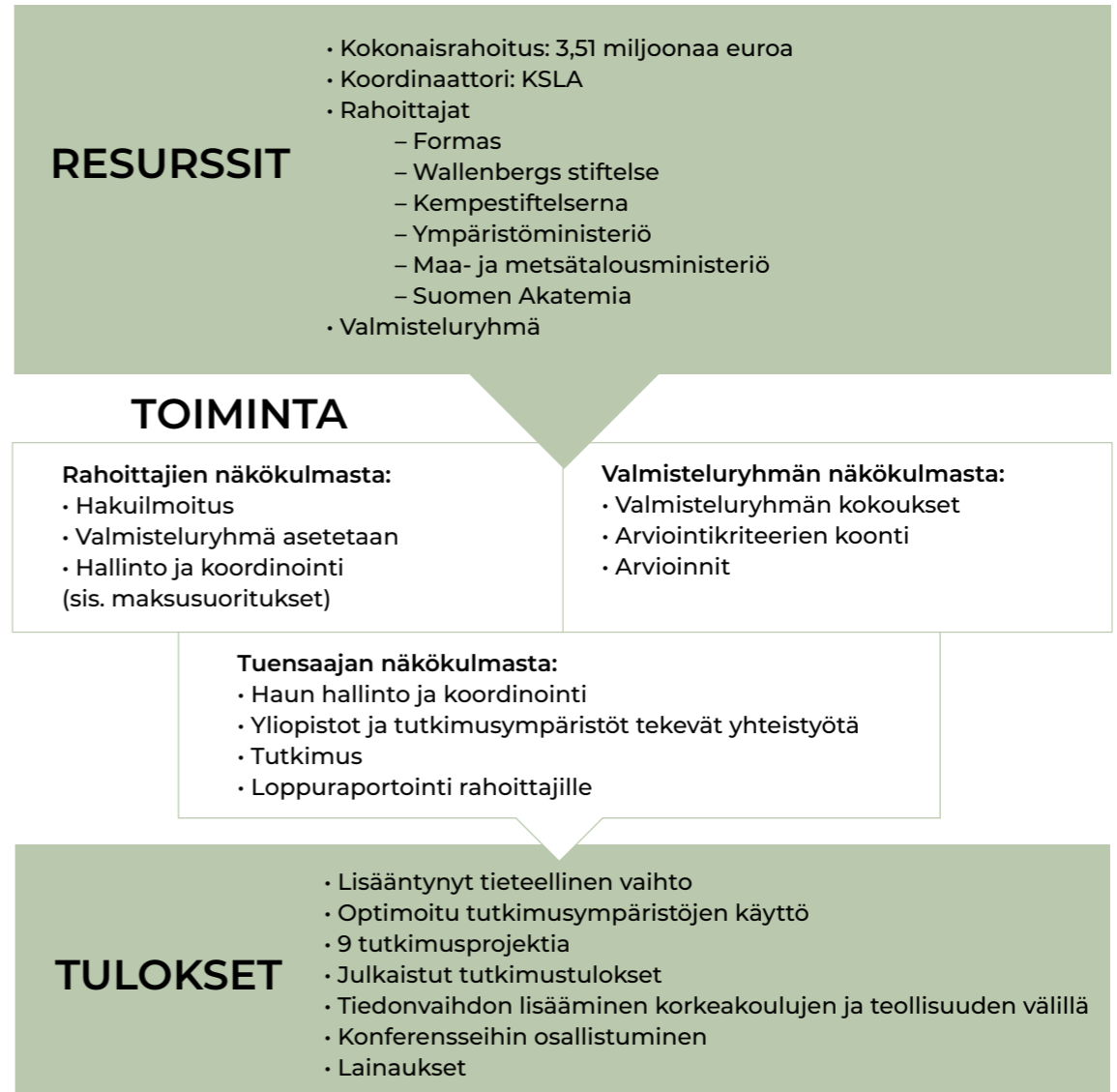
Puurakentaminen oli yksi kolmesta etusijalle asetetusta teemasta Tandem Forest Values -hakemusten toisella kierroksella. Kuvassa Helsingin keskuskirjasto Oodi (ALA Architects).

TOISEN HAKUKIERROKSEN
OHJELMALOGIKKA:

TANDEM FOREST VALUES II

Ohjelmalogiikan analyysin tulokset

TOISEN HAKUKIERROKSEN OHJELMALOGIIKKA: TANDEM FOREST VALUES II

POHDINTOJA RESURSSISTA TANDEM FOREST VALUES II

- KSLA koetaan myös toisessa haussa hyväksi, neutraaliksi ja osaavaksi tahoksi, jonka katsotaan omaksuneen kokonaisvaltaisen lähestymistavan ja kokonaisvastuun koordinaattorin roolissa.
- Toisen haun laatimisen katsotaan toimineen hyvin, koska osapuolet ottivat TFV I:stä oppia ja heillä oli alussa yhteinen kuva siitä, kuinka se haluttiin järjestää ja toteuttaa.
- Aivan kuten ensimmäisellä kierroksella koettiin nytkin, että valmisteluryhmä ja uusi valiokunta koostui hyvin toimivista kokoonpanoista, jotka tekivät työnsä odotusten mukaisesti.

POHDINTOJA TOIMINNASTA TANDEM FOREST VALUES II

Rahoittajien näkökulmasta:

- Useat rahoittajat korostavat sen tärkeyttä, että hakuteksti sisältää kaikki olennaiset tiedot, koska se minimoi kriteerien vastaisten hakemusten määrän.
- Mitä kauemmin tutkimushanke on ollut olemassa, sitä helpompi rahoitusta hakevien on ymmärtää, millaista hanketta ohjelma haluaa ja mitä arvoa sillä on tarkoitus luoda.
- Koska kaikki rahoittajat osallistuivat ehdottamaan eri asiantuntijoita, pystyttiin yhdessä asettaa pätevä valmisteluryhmä.
- TFV II:lla oli ”common virtual pot”, mikä tarkoitti, että KSLA hallinnoi yksityisten rahoittajien varoja, mutta ei valtion varoja. Tämä oli helpompaa KSLA:lle, mutta aiheutti ylimääräistä työtä ja epävarmuutta hakijoille.

Valmisteluryhmän näkökulmasta:

- Valmisteluryhmän asiantuntijoille annettiin etukäteen useita hakemuksia luettavaksi ja arvioitavaksi määriteltujen kriteerien perusteella. Tämä helpotti yhteisarviointia ryhmän kokouksen aikana.

Tuensaajien näkökulmasta:

- Se, että Suomessa ja Ruotsissa on ollut erilliset rahoittajat, on joidenkin mielestä ollut joustavaa ja sen uskotaan alentaneen yhteistyökynnystä. Toisten mielestä se on ollut hankalaa, sillä Ruotsissa rahoituksen sai suoraan molemmille projektivuosille, kun taas Suomessa vain vuoden kerrallaan. Eri rahoittajat kattavat myös yleiskustannuksia eri tasoin, mikä aiheuttaa hakijoille vaikeuksia budjetoinnissa ja taloudellisen seurannan kanssa.
- Usean tuensaajan mielestä tärkeä yhteistyön osatekijä on mahdollisuus vierailulla toistensa luona. Toivomus on siksi, että suurempi osa rahoituksesta suunnattaisiin pidempiaikaisten vaihto- ja verkostotoimintojen toteuttamiseen.
- Koronapandemian ja liikkumisrajoitusten aikana digitaalinen kommunikatio on joissain tapauksissa johtanut kontaktien lisääntymiseen saavutettavuuden parantuessa. Jotkut prosessit ovat kuitenkin kestäneet kauemmin. Matkustusmahdollisuuksien väheneminen on rajoittanut myös esimerkiksi laboratoriotyötä.
- Jotkut tuensaajat pitävät kahta vuotta riittävänä aikana hankkeen käynnistämiseen, vauhtiin pääsemiseen ja tehokkaaseen työskentelyyn. Toisten mielestä pidempi ajanjakso mahdollistaisi syvemmät suhteet ja paremman tutkimuksen laadun. Tämä pätee kaikkeen tutkimukseen, ei vain metsätutkimukseen.

POHDINTOJA TULOXSISTA TANDEM FOREST VALUES II

- Toisessa haussa saapui 45 hakemusta, joista yhdeksän valittiin ja sai rahoitusta.
- KSLA:n ja suomalaisten rahoittajien välille syntyneitä uutta yhteyttä pidetään erittäin arvokkaana. Nyt on olemassa vakiintunut kontaktirajapinta tulevia yhteisiä tutkimuksia varten.
- Rahoitus on mahdollistanut yliopistojen ja tutkimuslaitosten välisen yhteistyön ja sen, että tutkijat ovat voineet omaksua tietoa, jota heillä ei aiemmin ole ollut. Tätä tietämystä ja asiantuntemusta pidettiin ratkaisevana hankkeiden toteuttamisen kannalta.
- Keskustelu jatkuvasta yhteistyöstä ja hankkeista on alkanut, ja useita uusia yhteishakemuksia on jätetty.
- Ohjelma on mahdollistanut tutkijoiden tiiviimmän yhteistyön teollisuuden kanssa. Sekä rahoittajat että tuensaajat pitävät suoraa yhteyttä teollisuuteen ja muihin yhteiskunnallisiin toimijoihin arvokkaana.
- Lukuisia hankkeisiin liittyviä artikkeleita on julkaistu sekä projektiaikana että valmistumisen jälkeen.

Lokakuussa 2022 lähetettiin kysely TFV II:n apurahansaajille, jossa pyydettiin heitä arvioimaan tutkimusprojektiansa tuloksia. Kyselylomakkeen sai 26 tuensaajaa joista 10 vastasi.

”Meillä on useita artikkeleita huippulehdissä, jotka saavat paljon viittauksia (monet artikkelit kymmenen parhaan joukossa). Projekti johti konkreettiseen ja tiiviiseen yhteistyöhön SLU:n ja Stora Enson kanssa.”

”Olemme varmasti saaneet uusia kontakteja ja oppineet paljon toisiltamme. Toivottavasti tästä tulee pitkäaikainen kumppanuus.”

”Yhteensä 4 julkaisua ja väitöskirja meneillään.
Vielä tärkeämpää: työmenetelmä kevyiden, kestävien mekaanisten materiaalien valmistukseen.”

”Meiltä on pian tulossa kaksi julkaisua ja yhteinen patenttihakemus, ja tutkimusyhteistyö jatkuu.”

Onko sinulla jatkuva yhteys ja/tai yhteistyö tutkimuskumppaneidesi kanssa?

”Yhteisiä projektihakemuksia jatkuvasti, yhteistyötä myös projektien ulkopuolella.”

”Aiomme järjestää yhteisen miniseminaarin.”

Ovatko tutkimustulokset, kontaktit ja/tai muut TFV:n mahdollistamat kokemukset merkityksellisiä jatkotutkimuksesi kannalta?

”Ohjelma loi uuden tutkimuslinjan ja nykyisen kiinnostuksen.”

”Se on vaikuttanut tutkimusstrategiaamme ja suuntautumiseen, kun kehitämme uusia menetelmiä ja laitteistojamme.”

Ovatko hankkeesi tulokset ja/tai yhteistyö mahdollistaneet muita tutkimusprojekteja?

”Meidät esiteltiin kumppaneiden muille verkostoille, joiden kanssa teemme nyt yhteistyötä.”

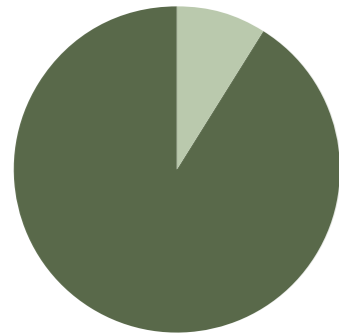
”Ei vielä, mutta uusi hakemus on vireillä.”

”Aiomme jatkaa yhteistyötä tulevilla projekteilla nykyisen TFV-ryhmän kanssa.”

TUENSAAJIEN KOOTUT KYSELYVASTAUKSET

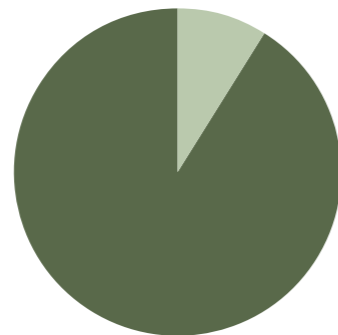
TANDEM FOREST VALUES I

Onko sinulla jatkuva yhteys ja/tai yhteistyö tutkimuskumppaneidesi kanssa?

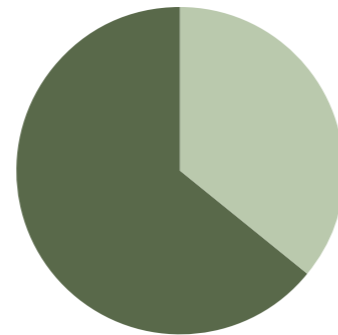
91% KYLLÄ
9% EI

Onko tutkimustuloksilla, kontakteilla ja/tai muilla TVF:n mahdollistamilla kokemuksilla merkitystä jatkotutkimuksesi kannalta?

91% KYLLÄ
9% EI

Ovatko hankkeesi tulokset ja/tai yhteistyö mahdollistaneet muita tutkimusprojekteja?

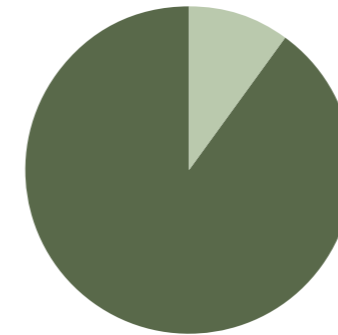

64% KYLLÄ
36% EI

Tandem Forest Values III valmistuu vasta syksyllä 2024 joten tulokset eivät ole mukana arvioinnissa.

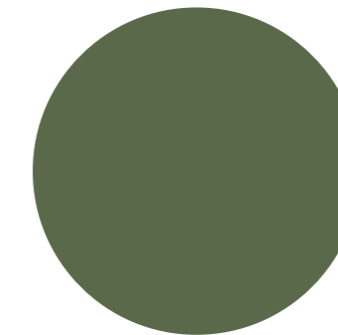
TANDEM FOREST VALUES II

Onko sinulla jatkuva yhteys ja/tai yhteistyö tutkimuskumppaneidesi kanssa?

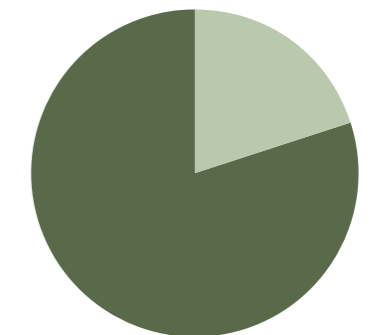
90% KYLLÄ
10% EI

Onko tutkimustuloksilla, kontakteilla ja/tai muilla TVF:n mahdollistamilla kokemuksilla merkitystä jatkotutkimuksesi kannalta?

100% KYLLÄ
0% EI

Ovatko hankkeesi tulokset ja/tai yhteistyö mahdollistaneet muita tutkimusprojekteja?

80% KYLLÄ
20% EI

TANDEM FOREST VALUES JA TULEVAT HAASTEET – TFV I JA II TUENSAAJIEN KOKEMUKSIA JA POHDINTOJA

TFV I:n ja TFV II:n apurahansaajia pyydettiin kyselyssä pohtimaan, mikä on ollut heille arvokkainta ja mitä mahdollisia haasteita he näkevät tulevaisuudessa ruotsalais-suomalaiselle metsäalan tutkimusyhteistyölle.

Arvokkainta TFV:ssä

- Rahoitusta kipeästi tarvitseville uransa alkuvaiheessa oleville tutkijoille, kokemuksen ja kontaktien hankkimiseksi.
- Aktiivinen ja lisääntynyt yhteistyö, ei vain teoriassa vaan myös käytännössä, kun pääsimme vierailemaan toistemme laboratorioissa ja työskentelemään yhdessä.
- Tunne kuulua suurempaan tutkimusryhmään, jolla tiiviin yhteistyön kautta on laajempi yhteinen osaaminen.
- Ainutlaatuinen ja erinomainen asiantuntemus sekä tiedonvaihto, mikä merkitsee, että jokainen tutkimuskohde laajenee. Tämä puolestaan johtaa uusiin ideoihin tulevia tutkimusprojekteja varten.

Haasteita

- Kansalliset leikkaukset rahoitukseen ja kahdenvälisen tutkimusohjelmien rahoitus vaikeina aikoina.
- Nuoremmilla tutkijoilla on usein pienempi verkosto ja siirtyminen senioritutkijoista nuorempiin voi johtaa haasteisiin verkostoitumisessa.
- Rahoitus usealta eri rahoittajalta voi johtaa epävarmuuteen eri rahoitusten kestoista ja ehdoista.

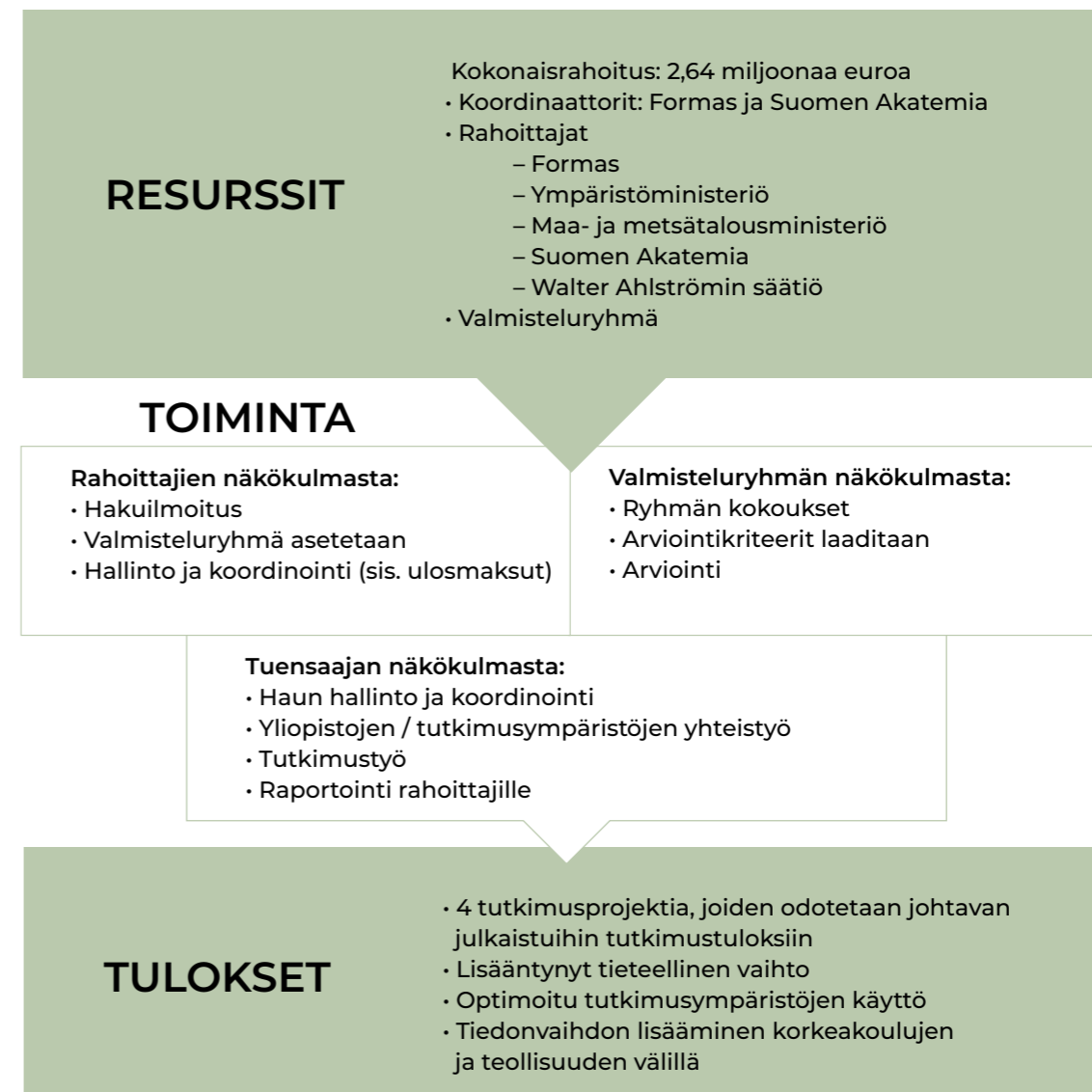
KOLMANNEN HAKUKIERROKSEN
OHJELMALOGIIKKA:

TANDEM FOREST VALUES III

Tandem Forest Values in kolmannella kierroksella korostettiin kestäviä arvoketjuja ja uusia tuotteita. Kuvassa suomalaisen Woodlyn pakkausteollisuudelle valmistamia puupohjaisia muovirakeita.

Ohjelmalogiikan analyysin tulokset

KOLMANNEN HAKUKIERROKSEN OHJELMALOGIIKKA: TANDEM FOREST VALUES III

- Analysys Mason -

Ohjelmalogiikan analyysin tulokset

POHDINTOJA RESURSSSEISTA TANDEM FOREST VALUES III

- Formas ja Suomen Akatemia koetaan kolmannen haun aikana kahdeksi hyväksi, puolueettomaksi ja osaavaksi tahoksi, joiden katsotaan hoitaneen hakuprosessin hyvin.
- Tuensaajat korostavat, että portaalin teknisten ongelmien lisäksi he eivät kohdanneet suoria haasteita hakuprosessin aikana ja että koordinaattorit olivat osaavia ja vastasivat kysymyksiin nopeasti.
- Valmisteluryhmän katsotaan aiempien ilmoitusten tapaan olleen hyvin toimiva kokoonpano ammattimaisesti ja odotusten mukaisesti työnsä suorittaneista henkilöistä.

POHDINTOJA TOIMINNASTA TANDEM FOREST VALUES III

Rahoittajien näkökulmasta:

- Rahoittajien mielestä yhteistyö sujui erittäin hyvin ja heidän välillensä vallitsi avoin dialogi, joka tarvittaessa johti tehokkaaseen ongelmanratkaisuun.
- Rahoittajien toisiaan täydentäviä pätevyksiä pidetään positiivisena, sillä tutkimushankkeilla on laaja painopistealue.
- Yksi koordinaattoreista huomauttaa, että ilmeni hallinnollisia haasteita esimerkiksi henkilötietojen käsittelyssä, kun hakemukset vastaanotti toinen osapuoli ja toinen oli vastuussa valmistelusta.
- Jonkin verran rajoittavana koetaan, että Ruotsin ja Suomen tuli rahoittaa saman verran, kun kuitenkin oli olemassa tahoja, jotka olisivat mielellään rahoittaneet lisää hankkeita.
- Yksi rahoittaja mainitsee, että edellytykset oppia toisiltaan luultavasti olisivat lisääntyneet, jos hankkeita olisi rahoitettu enemmän, sillä se merkitsisi enemmän samankaltaisia kysymyksenasetteluja ja tutkimusalueita.

Tuensaajien näkökulmasta:

- Suomessa edunsaajilla oli epäselvyyttä siitä, kuka neljästä suomalaisesta rahoittajasta rahoittaisi heidän hankkeensa.
- Hakijat kokevat hallintotyön yksinkertaisemmaksi EU-tason tutkimusohjelmiin verrattuna, koska ryhmäkoot voidaan suitsia, ja viestintään ja paperityöhön kuluu vähemmän aikaa.
- Tuensaajat korostavat, että on tärkeää päästä vierailemaan toistensa luona hankkeiden puitteissa, fyysisesti näkemään ja osallistumaan muihin tutkimusympäristöihin.
- Useat tuensaajat ilmoittavat, että he palkkaavat hankkeen puitteissa tutkijatohtorin vetämään tutkimusta, mutta sopivan henkilön ja pätevyyden löytäminen voi olla haastavaa.

Valmisteluryhmän näkökulmasta:

- Valmisteluryhmä koki hakemusten arviointiprosessin hyvin valmisteltuna, ammattitaitoisena ja demokraattisena.
- Erittäin laadukkaita hankkeita oli paljon ja useat valmisteluryhmässä toivoivat, että useampia hankkeita olisi voitu rahoittaa.

POHDINTOJA TULOISTA TANDEM FOREST VALUES III

Saavutetut tulokset:

- Kolmannessa haussa saapui 40 hakemusta, joista neljä sai rahoitusta.
- Rahoittajien ja muiden tahojen välille on syntynyt uusia yhteyksiä, joita pidetään erittäin arvokkaana. Nyt on olemassa vakiintunut kontaktirajapinta tulevia yhteisiä tutkimuksia varten.
- Rahoitus on mahdollistanut yliopistojen ja tutkimuslaitosten välisen yhteistyön ja sen, että tutkijat ovat voineet omaksua tietoa, jota heillä ei aiemmin ole ollut. Tätä tietämystä ja asiantuntemusta pidettiin ratkaisevana hankkeiden toteuttamisen kannalta.
- Innovaatioiden toteutumiseen tarvitaan tutkijoita, joilla on erilainen tausta, eräs tuensaaja ilmaisee.
- Ohjelma on mahdollistanut tutkijoiden tiiviimmän yhteistyön teollisuuden kanssa, ja sekä rahoittajat että tuensaajat uskovat, että selkeällä yhteydellä teollisuuteen ja muihin yhteiskunnallisiin toimijoihin on suuri arvo.
- Kaikki tuensaajat toteavat, etteivät heidän hankkeensa olisi toteutuneet nykyisessä muodossaan ilman TFV III:a. Heidän olisi joko täytynyt jakaa tutkimusprojekti osiin tai miettiä koko asetelma uudelleen.

Odotetut tulokset:

- Rahoittajat toivovat tämän haun edistävän Ruotsin ja Suomen osaamista ko. alueilla ja maiden vahvistavan asemaansa kansainvälisissä yhteyksissä. He näkevät, että hankkeet tukevat huomisen alan asiantuntijoita.
- Rahoittajat toivovat, että hankkeiden tuloksia voidaan hyödyntää poliittisessa päätöksenteossa, liiketoiminnassa, innovaatioissa ja metsien kestävän hyödyntämisen lisäämisessä.

KOLMAS HAKUKIERROS JA RAHOITETUT HANKKEET

TFV III:n arvioinnissa on myös analysoitu rahoitettujen hankkeiden suhde hakupyntötekstiin ja erityisesti sen laajaan sanamuotoon:

Overall research themes

The call aims to support research about new possibilities to use forest raw material for future and more sustainable value chains. The research funded within the call should focus on ways to maximise the added value in bio-based and wood products, and to stimulate new potential value chains that can strengthen job creation and rural development, and establishing Finland and Sweden as global front-runners in the produce and export of truly sustainable wood products.

The research envisioned in the call is encouraged to, in addition to generating technological breakthroughs, include a holistic view on the value chain of the product in focus. This could include, for instance the following aspects: design aspects to enable effective and non-toxic circular material flows, market aspects, incentives and policy to stimulate increased use, or implications on the supply of future raw material to support the value chain in focus. **The call encompasses all types of wood-based products, such as building components, furniture, textiles, packaging, and other new materials, but not bioenergy and biofuels.**

Rahoitetut hankkeet (TFV III)

- Polyestereitä puupohjaisista rakennuspalikoista
- Ilmastoneutraalit rakennusmateriaalit – Puupohjaisten materiaalien käytön lisääntymisen edellytykset ja vaikutukset rakennusalalla
- Metsätähteiden kestävä lisäarvo: prosessien integrointi ja demonstrointi (WoodPro)
- Sellun ja ligniinin synergististen vaikutusten tutkiminen edistyneille metsäpohjaisille hiilikuiduille

Se Appendix 3 för texturklipp från projektansökan. >> **översättning fattas**

- Rahoituksen saaneet neljä hanketta vastaavat hyvin hakutekstiä, keskittyen arvoketjuihin, kestävyteen sekä biopohjaisten tuotteiden ja puutuotteiden lisäarvon maksimointiin.
- Valmisteluryhmän ja rahoittajien edustajat toteavat, että TFV III:ssa esitettiin monia laadukkaita hankkeita. He toteavat, että enemmistö sijoittui korkealle ja että rahoituksen saaneiden ja ei saaneiden pistemäärissä oli hyvin vähän eroa.
- Sekä valmisteluryhmän edustajat että rahoittajat toivovat voivansa rahoittaa lisää hankkeita.
- Että ilmoitus oli laajasti muotoiltu, on hakijoiden kannalta positiivista, koska se edistää yhteistyötä ja osallisuutta. Laajemman sanamuodon katsotaan myös lisäävän luovuutta ja kekseliäisyyttä.

Kuvassa keskustelevat Juha Hyyppä (FGI) ja erikoistutkija Saija Huuskonen (LUKE), jotka eri tahoillaan osallistuivat Tandem Forest Values II:n rahoittamiin hankkeisiin. Vasemmalla moderaattorina toiminut Maria Wetterstrand Hanasaaren seminaarissa 1.6.2022.

OHJELMAN VAHVUUDET JA HAASTEET

YHTEENVETO HAASTATTELUISSA KOROSTETUISTA VAHVUUKSISTA

Selkeä ja yhteinen tavoitekuva luo suotuisat edellytykset yhteistyölle ja kommunikaatiolle: Rahoittajien yhteinen pyrkimys helpotti ohjelman suunnittelua ja loi hyvät olosuhteet TFV:n yhteistyölle ja kommunikaatiolle.

Yhteistyö kaikilla tasoilla luo perustan tehokkaalle menettelylle: Rahoittajat, arviointiryhmät ja avunsaajat toteavat kaikki kokevansa ohjelman välisen yhteistyön tehokkaaksi. Yhteiset tavoitteet, selkeä rakenne, hyvin toimiva koordinaatio ja hallinto ovat rahoittajien ja valmisteluryhmän mukaan vaikuttaneet tehokkuuteen. Tuensaajat uskovat, että molempien maiden tutkijat ovat perillä konseptista ja että työmenetelmissä on suuria yhtäläisyyksiä. Tämä tarkoittaa, että ruotsalais-suomalaisessa kontekstissa tehty tutkimus konkretisoituu ja tulokset ovat helpommin toteutettavissa alalla. Lisäksi vastaajat uskovat, että ohjelman pienempi mittakaava (verrattuna esimerkiksi suurempiin EU-ohjelmiin) ja yksinkertainen hakuprosessi yhdistettynä toisiaan vastaaviin arvoihin ja työmenetelmiin maiden välillä edistävät tehokkaan yhteistyön luomista.

Tutkimusohjelmat, joilla on vahvat alueelliset juuret, lisäävät kilpailukykyä: Ohjelmassa on useita kohtia, jotka vaikuttavat ruotsalais-suomalaisen metsäsektorin kilpailukyvyyn vahvistajana. Erityisen tärkeinä vastaajat nostavat esiin tehokkaan yhteistyön, alueellisen fokuksen tuoman konkretian ja yhteydet paikalliseen teollisuuteen.

Hakupyynnöiden laajuus edistää innovaatioita ja yhteistyömahdollisuuksia: Kolmannen hakukierroksen laaja sanamuoto on hakijoille myönteinen asia, koska se lisää yhteistyötä ja osallisuutta. Laajemman muotoilun katsotaan myös lisäävän luovuutta ja innovatiivisuutta. Joskus tarvitaan selkeää fokusta, jos halutaan konkreettisia tuloksia, mutta jos muotoilu on liian suppea, on vaikea luoda yhteys teollisuuden ja korkeakoulujen välille.

Tutkimusprojektit ovat johtaneet jatkuvaan yhteistyöhön: TFV I:n ja TFV II:n apurahasaajien kanssa tehdyssä seurannassa enemmistö vastasi, että heidän tutkimusprojektinsa johtivat jatkuvaan yhteistyöhön sekä uusissa hakemuksissa että myös vähemmän virallisissa muodoissa.

Tahto ja joustavuus edistävät ohjelman kehitystä: Arvioijat näkevät, että rahoittajilla on selkeä tahto kehittää ohjelmaa jatkuvasti. Ensimmäisessä arvioinnissa korostetut suositukset on otettu huomioon, mikä vaikutti ohjelman myönteiseen kehitykseen.

YHTEENVETO HAASTATTELUISSA KOROSTETUISTA HAASTEISTA

Heterogeeninen rahoittajaryhmä: Yksityisten ja valtion sekä suomalaisten ja ruotsalaisten rahoittajien yhdistelmä tuo useita etuja, kuten esimerkiksi sen, että ohjelman rakenteessa ja tutkimuksen painopisteessä korostuvat erilaiset näkökulmat. Rahoittajien heterogeenisuus on kuitenkin myös nostettu haasteeksi sekä rahoittajien että edunsaajien keskuudessa. Haasteena on se, että rahoittajien erilaiset näkemykset on sovittava yhteen tehokkaasti ja edunsaajien tulee hallita erilaisia rahoitusrakenteita ja -sääntöjä.

Käytännön näkökohtia tutkijoiden liikkuvuudesta maiden välillä: Useat apurahan saajat nostavat esiin haasteita, jotka liittyvät TFV I:n käytännön asioihin, esimerkiksi maahanmuuttoviraston säännöksiin, majoituksen löytämiseen ja palkanmaksuun maiden välillä. Käytännön haasteet TFV II:ssa ovat lievempiä, mutta esiin nousee mm. epätietoisuutta siitä, kuka eri projektit rahoittaa. Tämä merkitsi, ettei hakijoilla ollut etukäteen tietoa kaikista heihin kohdistuvista odotuksista, esimerkiksi kuinka suuri osuus yleiskustannuksista korvattiin. Lisäksi TFV II:n ruotsalaiset ja suomalaiset rahoittajat työskentelivät eri tavoin, jolloin ruotsalaiset rahoittajat antoivat rahoituksen molemmille vuosille suoraan ja suomalaiset vuodeksi kerrallaan, mikä vaikeutti rahoituksen saajien suunnittelua.

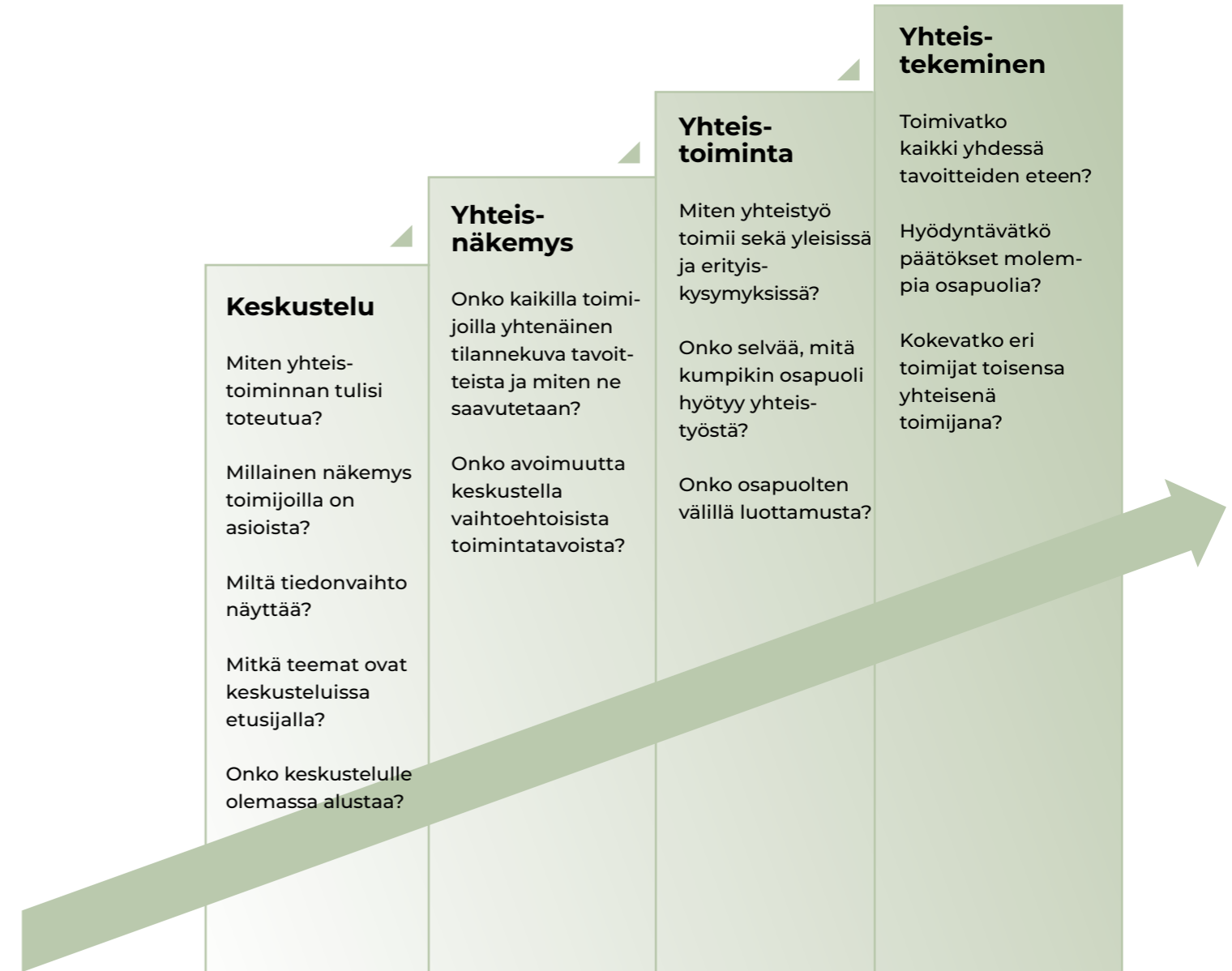
Ohjelman puitteet tohtorivirkojen nimittämiselle: TFV I:n apurahan saajat kokivat haasteita löytää ja asettaa pätevä hakija tutkijatohtorin virkaan ohjelman aikarajoissa.

Rahoitettujen hankkeiden viestintä: Rahoittajat huomauttavat, että he haluaisivat jatkoa Tandem Forest Valuesille, mutta tällä hetkellä ei ole tarpeeksi selkeää, mitä hankkeita on toteutettu ja mihin ne ovat johtaneet. Uskotaan, että selkeämpi tiedottaminen olisi ollut hyödyksi ja antanut useammalle mahdollisuuden tietää tuloksista.

TANDEM FOREST VALUES ON LISÄNNY YHTEISTOIMINTAA TUENSAAJIEN VÄLILLÄ

Suurin osa TFV I:n ja II:n tuensaaajista katsoo, että he ovat nousseet yhteistoimintaportailta vähintään kaksi askelta ylöspäin. Ensimmäisen yhteydenoton yhteydessä käytiin *keskusteluja* ja suurimmassa osassa tapauksista *yhteisnäkemys* syntyi jo hankehakemusta kirjoitettaessa. Yhteistyö on hankkeiden aikana useissa tapauksissa kehittynyt *yhteistoiminnaksi* tai *yhteistekemiseksi*.

Yksi haastatelluista toteaa, että *yhteistekeminen* ei ollut hankkeen tavoitteena, vaan yhteistyön tarkoituksena oli ensisijaisesti johtaa juuri *yhteistoimintaan*. Osa avunsaajista uskoo, että koronapandemia on vaikeuttanut yhteistekemistä, koska fyysiset tapaamiset eivät ole olleet mahdollisia. Jotkut vastaajat uskovat, että täydellistä *yhteistekemistä* on vaikea saavuttaa jopa saman yliopiston sisällä, ja vielä haastavampaa kahdenvälisessä yhteistyössä, ottaen huomioon maantieteelliset esteet ja kulttuuriset erot.

SUOSITUKSIA TULEVIIN
HAKUIHIN JA OHJELMIIN

Suosituksia tuleviin hakuihin ja ohjelmiin

ARVIOIJAT ESITTÄVÄT 14 SUOSITUSTA HUOMIOITAVAKSI TULEVIA HAKUJA JA OHJELMIA SUUNNITELTAESSA

Suosituksien tarkoituksena on antaa neuvoja Suomen ja Ruotsin välisten metsätutkimushankkeiden suunnittelussa, joissa tavoitteena on pitkäjänteinen yhteistyö yliopistojen ja tutkimusympäristöjen välillä. Suositukset pyrkivät edistämään ja hienosäätämään tulevia TFV-hakukierroksia. Arvioijat toivovat myös, että suosituksista voi olla hyötyä muiden tutkimusohjelmien suunnittelussa ja että TFV:sta saadut opit hyödyttävät eri alojen tutkimushankkeita.

Suosituksien 1–5 perustuvat myönteisiin kokemuksiin TFV I:stä, II:sta ja III:sta, ja niillä pyritään painottamaan onnistuneen prosessin jatkamisen tärkeyttä. Suositus 6 korostaa vastaajien näkemystä, että tutkimushankkeiden tulisi olla selkeämmin linjassa ohjelman tavoitteen kanssa. Suositukset 7–14 perustuvat TFV:stä sekä muista tutkimusohjelmista saatuun oivallukseen, ja niillä pyritään kehittämään ja jalostamaan tulevia hakujia.

Suosituksien ohessa tiivistettynä, ja kokonaisuudessaan seuraavilla sivuilla.

Toimitaan jatkuvan kahdenvälisen yhteistyön puolesta

Valitaan koordinaattori, joka ottaa kokonaisvastuun ja joka koetaan puolueettomana osapuolena

Muodostetaan ohjelmalle selkeä yhteinen kohdekuva jo prosessin varhaisessa vaiheessa

Luodaan selkeä rakenne ohjelman eri osille jo prosessin alkuvaiheessa

Kiinnitetään erityistä huomiota ohjelmavaliokuntien ja valmisteluryhmien kokoonpanoihin

Keskitytään tutkimusprojekteihin yksittäisten tutkijatohtorien virkojen sijaan

Luodaan selkeä rajapinta metsäteollisuuden ja muiden metsäalan yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa

Mahdollistetaan projektiajan pidentämistä tarvittaessa

Kiinnitetään huomiota sekä määrällisiin että laadullisiin arvoihin

Varmistetaan käyttäjäystävällinen, yksinkertainen ja selkeä hakuprosessi

Sujuvoitetaan vuorovaikutusta ohjelman sisällä

Järjestetään oppimisseminaareja helpottamaan parhaiden käytäntöjen (best practices) jakamista

Tiedotetaan aktiivisesti ohjelman ja tutkimushankkeiden tuloksista

Edistetään yhteistyöt ja innovaatioita laajasti muotoilluilla hakukriteereillä

SUOSITUKSIA TULEVIIN HAKUIHIN JA OHJELMIIN

1. Toimitaan jatkuvan kahdenvälisen yhteistyön puolesta

Vastaajat ovat yksimielisiä siitä, että kahdenvälisen järjestelyn edut ovat haittoja suuremmat ja että edut korostuvat erityisesti metsätutkimuksen alalla. Rahoittajat uskovat myös, että Suomen ja Ruotsin kahdenvälisestä yhteistyöstä on molemmille suurta hyötyä, sillä ohjelman rakenteesta on itsestään selvää, että rahoitus kohdistuu juuri suomalaisille ja ruotsalaisille tutkijoille, ja tutkimusten pyrkivät vastaamaan paikallisiin ja seudullisiin kysymyksiin.

Muita erityisiä etuja:

- Suomalaisen ja ruotsalaisen kulttuurin läheisyys helpottaa yhteistyötä.
- Kahdenvälinen järjestely täydentää muita ohjelmia (esim. Pohjoismaiden tai EU:n tasolla).
- Vain kaksi osallistujamaata luo edellytykset joustavalle, tehokkaalle ja verrattain epäbyrokraattiselle yhteistyölle. Ohjelmissa, joissa on useita osallistujamaita, yhteinen nimittäjä on melko pieni, mikä voi johtaa tehottomiin projekteihin.
- Ruotsin ja Suomen välillä on suuria yhtäläisyyksiä metsätuotetuissa, metsänhoidossa ja metsän yhteiskunnallisessa merkityksessä, mikä luo vankan pohjan yhteisnäkemykselle ja tehokkuudelle tutkimuskysymysten valinnassa, itse tutkimusprosessissa sekä tutkimustulosten soveltamisessa.

Vastaajat tunnistavat myös kahdenvälisen järjestelyn haittoja. Näihin kuuluu mahdollinen näkökulmien ja tutkimustiedon monimuotoisuuden puute, sekä yhdenmukaistamisen riski. Näiden riskien vähentämiseksi ehdotetaan, että ohjelma helpottaa vaihtoa ja yhteistyötä muiden kansainvälisten tutkimusohjelmien, konferenssien, seminaarien tai työpajojen kautta.

Kaikilta haastatelluilta tuensaajilta kysyttiin seuraava hypoteettinen kysymys: "Mikäli yhteistyöhön kuuluisi Suomen ja Ruotsin lisäksi kolmas maa, mikä se olisi?" Seuraavat maat esiintyivät vastauksissa useimmin: Saksa, Kanada, Baltian maat, Norja ja Itävalta.

Arvioijat korostavat, että kysymys kahdenvälisestä järjestelystä tulee nähdä suhteessa tulevien hakukierrosten tavoitteisiin. Odotetuiden tutkimustulosten mukaan kahdenvälisestä järjestelystä voidaan arvioida uudelleen.

2. Valitaan koordinaattori, joka ottaa kokonaisvastuun ja joka koetaan puolueettomana osapuolena

Kaikki arvioinnin TFV I ja II vastaajat näyttävät olevan erittäin tyytyväisiä KSLA:n työhön ohjelmakoordinaattorina. Erityisen tärkeänä pidetään, että koordinaattori nähdään puolueettomana osapuolena ja ottaa kokonaisvastuun ohjelmasta.

Myös TFV III:n tuensaajat ovat olleet erittäin tyytyväisiä Formasin ja Suomen Akatemian työhön TFV III:n koordinaattoreina. Koordinaattorit itse puolestaan kokevat, että haun "hybridivalmistelu" oli hallinnollisesti haastava. Tämä tarkoitti, että toinen osapuoli vastaanotti hakemukset ja vastasi valmistelusta, ja toinen osapuoli oli vastuussa paneelikokouksesta. Toivotaan myös, että osapuolten välisen "yhteisymmärryspöytäkirjan" (memorandum of understanding) laatijalla on hallinnollista kokemusta, jotta hallintotyö ei tule liian haastavaksi, kun koordinaattoreita on enemmän kuin yksi.

3. Muodostetaan ohjelmalle selkeä yhteinen kohdekuva jo prosessin varhaisessa vaiheessa

Kyselyn vastaajat korostavat TFV:n selkeää kohdekuva, jonka koetaan helpottavan osittain rahoittajien yhteistyötä, osittain ohjelmasta tiedottamista hakijoille ja muille sidosryhmille. Jotkut TFV:n kohdekuvaan liittyvät näkemykset ovat, että ohjelman tarkoituksena on:

- Luoda pitkäaikaisia suhteita Suomen ja Ruotsin välille, rahoittajien ja tutkijoiden kesken
- Edistää pohjoismaista metsäteollisuutta ja muita metsäalan yhteiskunnallisia toimijoita
- Luoda vahvempi yhteinen ääni kansainvälisissä yhteyksissä
- Helpottaa nuorten tutkijoiden verkostoitumista ja ansioiden hankkimista tutkimusalallaan
- Luoda konsensus metsän roolista hiilinieluna

4. Luodaan selkeä rakenne ohjelman eri osille jo prosessin alkuvaiheessa

TFV:n ja kolmen tarjouskilpailun rakennetta pidetään erittäin hyvänä ja vastaajat uskovat, että tämä on ollut tärkeä osa ohjelman onnistumista. On tärkeää luoda selkeä rakenne kaikille ohjelman osille jo prosessin varhaisessa vaiheessa, mukaan lukien mm. rahoitussäännöt, rahoittajien tapaamiset ja sovittelut, valmisteluryhmän nimittäminen ja työskentely, hakuprosessien ja ulosmaksujen koordinointi ja hallinnointi.

Erityistä huomiota vaatii sidosryhmien mahdolliset erilaiset näkemykset ja sisäiset säännöt (varsinkin kun rahoittajia on useita). Ohjelmarakenteen tulee myös olla mahdollisimman yksinkertainen, väärinkäsitysten ja tehottomuuden välttämiseksi. Myös hakijoiden näkökulmasta on tärkeää, että rakenne on selkeä. Tutkijat peräänkuuluttavat selkeitä sääntöjä ja ohjeistuksia, mm. millaisia vaatimuksia hakemukselle asetetaan ja mitkä ovat sallittuja kustannuksia.

5. Kiinnitetään erityistä huomiota ohjelmavaliokuntien ja valmisteluryhmien kokoonpanoihin

Useat vastaajat huomauttavat olevansa erittäin tyytyväisiä ohjelmavaliokuntien ja valmisteluryhmien henkilökokoonpanoihin, ja että nämä vaikuttivat positiivisesti ohjelman onnistumiseen. Henkilöt koetaan pätevinä, sitoutuneina ja yhteistyöhaluisina, ja heillä on hyvä käsitys ohjelman kohdekuva. Arvioijat suosittelivatkin, että kokemukset ryhmien yksilökokoonpanoista asetetaan keskeiselle sijalle ohjelman kehittämisessä.

6. Keskitytään tutkimusprojekteihin yksittäisten tutkijatohtorien virkojen sijaan

Suuri enemmistö vastaajista on esittänyt pohdintoja eri tutkimusinstrumenttien eduista ja haitoista. Yksimielisyyttä ei ole siitä, mikä instrumentti on paras, mutta hienoinen enemmistö ehdottaa, että TFV-yhteistyön tulevassa investoinnissa tulisi keskittyä tutkimusprojekteihin tutkijatohtorivirkojen sijaan. Alla on lyhyt yhteenveto haastattelujen aikana esiin tulleista pohdinnoista eri tutkimusinstrumenteista.

Tutkijatohtorivirat

– Useat vastaajat korostavat oikean henkilön löytämisen tärkeyttä. Hänen on voitava osallistua kahden yliopiston toimintaan ja liikkua niiden välillä. Useat vastaajat uskovat, että maiden välillä liikkuminen voi teoriassa tuntua yksinkertaiselta, mutta haasteena voi olla yksilön puuttuva tahto vaihtaa tutkimusympäristöä, sekä käytännön asioiden, kuten majoituksen ja viisumien, järjestäminen. Monien mielestä oli erittäin arvokasta, että ilmoituksessa todettiin selkeästi, että tutkijatohtorin odotetaan liikkuvan maiden välillä. Jotta oikean henkilön löytämiseen olisi tarpeeksi aikaa, on hyvä joko, että hakijalla on jo mielessään tietty henkilö TAI että viran alkamispäivä on sovitettu siten, että tutkijatohtorin löytäminen saa viedä aikaa.

– Tutkijatohtorivirkojen etuja ovat, että ko. henkilö on akateemisesti kokenut ja siten valmis tuottamaan, ja että yksittäinen tutkija voi arvokkaalla osaamisellaan rikastuttaa omaa ryhmäänsä. Eräs vastaaja uskoo, että kaksi tutkijatohtoria, yksi kussakin yliopistossa, edistäisi pitkäaikaisten suhteiden luomista maiden välille. Vastaajat korostavat myös, että on riskialtista panostaa vain yhteen henkilöön koska tämä voi projektin jälkeen helposti lähteä muualle ja jättää tyhjiön jälkeensä. Tämä riski mainitaan useaan otteeseen tärkeimpänä kritiikkinä tutkijatohtorimallille.

Tutkimusprojektit

– Useat vastaajat uskovat, että tutkimushankkeiden rahoituksella on tutkijatohtorin virkoihin verrattuna selkeämpi yhteys TFV:n tavoitteeseen maiden välisistä pitkäaikaisista suhteista. Projektihankkeiden katsotaan pystyvän edistämään ryhmää yksilön sijaan, mikä johtaa laajemman tietopohjan kehittämiseen ja siten pienempään riskiin, että tieto poistuu alueelta. Tutkimushankkeet voivat myös avata mahdollisuuksia sekä nuorille että vanhemmille tutkijoille osallistua rahoitukseen, mikä on joidenkin vastaajien mielestä etu.

Tohtoriopiskelijavaihto

– Eräs vastaajista ehdotti yhden tai useamman jatko-opiskelijan tunnistamisesta tohtoriprojektiansa loppuvaiheessa ja näiden lähettämisestä vaihtoon.

7. Luodaan selkeä rajapinta metsäteollisuuden ja muiden metsäalan yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa

Useat vastaajat uskovat, että olisi positiivista saada metsäteollisuus ja muut metsäalan yhteiskunnalliset toimijat tiiviimmin mukaan TFV:hen. Tämä auttaisi muun muassa tunnistamaan relevantteja tutkimuskysymyksiä sekä helpottaisi tulosten testaamista ja käyttöönottoa. Ruotsin energiavirasto nostetaan esiin esimerkkinä tutkimusrahoittajasta, joka vaatii selkeää yhteyttä tutkimuksen ja liiketoiminnan välillä.

Vastaajat näkevät myös useita mahdollisia haasteita, jotka liittyvät läheiseen yhteyteen teollisuuden kanssa. Näitä ovat mm. tekijänoikeuksiin sekä tietojen ja teknologian saatavuuteen liittyviä kysymyksiä. Tehokkaan yhteistyön luomiseksi on jo varhaisessa vaiheessa laadittava yhteiset pelisäännöt, koskien esim. mitä tietoa jaetaan, mitä kukin panostaa ja kenellä on oikeus tuloksiin.

8. Mahdollistetaan projektiajan pidentämistä tarvittaessa

Tämäntyyppisen tutkimusyhteistyön optimaalisesta aikataulusta on ollut useita eri mielipiteitä. Osa vastaajista uskoo, että kahden vuoden aikaväli antaa tarpeeksi aikaa projektin käynnistämiseen ja aloittamiseen, mutta samalla se on riittävän lyhyt yhteistyön vauhdin ja tehokkuuden ylläpitämiseen.

Suurempi määrä vastaajista haluaa kuitenkin pidemmän ajanjakson kuin kaksi vuotta. Yksi rahoittajista korostaa, että heidän tutkimusrahoituksensa standardi on viisi vuotta, mikä tarkoittaa, että tutkijat todella uskaltavat panostaa hankkeeseen.

Toiset korostavat, että pidemmät projektit ovat parempia, koska se vähentää hakemusten kirjoittamiseen käytettyä aikaa suhteessa tutkimukseen käytettyyn aikaan. Muutamit korostavat

pitkän aikavälin vakauden ja pidemmän aikavälin merkitystä korkealaatuisen tutkimuksen tekemisessä. Eräs vastaaja on sitä mieltä, että aikarajaa ei pidä asettaa etukäteen, vaan hakijan tulee itse ehdottaa aikatauluja hankkeen tarpeiden perusteella.

Arvioijat suosittelevat, että mahdollisuutta hankejaksojen pidentämiseen tarkastellaan ja ennen kaikkea otetaan huomioon malli 2+2 vuotta. Tällaisessa mallissa tutkijat hakisivat rahoitusta kahdeksi vuodeksi, ja mahdollisuus jatkaa hanketta kahdella vuodella edellyttäisi, että ennalta määritellyt kriteerit täyttyvät. Tällaisessa mallissa yhdistyvät lyhyemmän ja pidemmän aikavälin edut.

Tässä yhteydessä on myös tärkeää huomauttaa, että pidempi aikakehys asettaa korkeampia vaatimuksia valmisteluryhmän työlle ja hakemusten arvioinnille.

9. Kiinnitetään huomiota sekä määrällisiin että laadullisiin arvoihin

On olemassa useita standardoituja mittareita tutkimuksen arvon määrittelylle. Näitä ovat mm. julkaisujen, lainausten ja patenttien määrä. TVF on jo johtanut useisiin tällaisiin määrällisiin tuloksiin. Ohjelmat tuovat mukanaan myös lukuisia muita keskeisiä arvoja, kuten uusia kontakteja, syvempiä suhteita ja lisääntyntä ymmärrystä naapurimaan tutkimuksen tilasta ja olosuhteista. Näitä arvoja on vaikea mitata, mutta ne ovat erittäin tärkeitä ohjelman kohdekuva kannalta. Siksi arvioijat suosittelevat työskentelemään tarkoituksenhakuisesti, selkeämmin ja jäsennellymin kaikkien TFV:n luomien arvojen tallentamiseksi, ja että näistä myös viestitään.

10. Varmistetaan käyttäjäystävällinen, yksinkertainen ja selkeä hakuprosessi

Jotkut vastaajat korostavat yksinkertaisen hakuprosessin merkitystä hakijoille. Tällainen menettely voidaan suunnitella eri tavoin, esim. esivalinnalla, jossa hakijat lähettävät lyhyemmän hakemuksen, josta ensimmäisen hyväksynnän jälkeen kehittyä täysi hakemus. Lisäksi pyydetään sovelluksen malleja, sivujen enimmäismäärää ja digitaalista allekirjoitusta. Hyvin muotoillun hakutekstin tärkeyttä korostavat myös rahoittajat, valmisteluryhmä ja hakijat, sillä selkeä ja kattava hakuteksti, joka sopii hyvin ohjelman tavoitekuvaan, vähentää osittain riskiä saada hakemuksia, jotka koetaan merkityksettömiksi, osittain hakijoiden vääristä odotuksista. Useat vastaajat uskovat myös, että jonkinlainen *match-make* -tapahtuma ennen hakua helpottaisi tutkijoita löytämään uusia mahdollisia yhteistyökumppaneita ja aiemmin luotujen kontaktien palauttamista tai virallistamista.

11. Sujuvoitetaan vuorovaikutusta ohjelman sisällä

Vuorovaikutus tutkijatohtoreiden ja tutkimusprojektien välillä näyttyy tehokkaana tapana luoda uusia kontakteja, levittää tietoa maiden ja tutkijoiden välillä, sekä katalysoimaan yhteistyötä. Tehostettua tukea pyydetään myös hakijoiden ja yhteiskunnallisten toimijoiden välisen vuorovaikutuksen lisäämiseksi. Yhteiset konferenssit, työpajat, opintovierailut ja seminaarit nostetaan esiin mahdollisina työkaluina.

12. Järjestetään oppimisseminaareja helpottamaan parhaiden käytäntöjen (best practices) jakamista

Jotkut rahoittajista ovat ehdottaneet jäsenelmyä istuntoa pohtimaan ohjelmasta saatuja opetuksia. Tällainen oppimisseminaari on yleinen suurten julkisesti rahoitettujen hankkeiden lopussa, ja arvioijilla on hyviä kokemuksia tällaisesta toiminnasta. Se tarjoaa mahdollisuuden jakaa kokemuksia ja muotoilla parhaita käytäntöjä (best practices), joita voidaan hyödyntää tuleviin investointeihin. Lisäksi tuensaajien kesken pyydetään koulutusseminaaria. Tapahtuman tarkoituksena on, että tutkijoilla on mahdollisuus jakaa kokemuksia ja parhaita käytäntöjä. Tämä koskee osittain kyseessä olevaan tutkimusvälineeseen liittyviä käytännön näkökohtia, osittain kykyä jakaa kokemuksia sovellusten rakenteesta ja strategiasta sekä tutkimuksen organisoinnista. Oppimisseminaareja voidaan järjestää eri tavoin, esim. fyysisen tai virtuaalisen työpajan kautta. Seminaarin tulokset voidaan tiivistää lyhyeen ja ytimekkääseen raporttiin jaettavaksi kiinnostuneille toimijoille.

13. Tiedotetaan aktiivisesti ohjelman ja tutkimushankkeiden tuloksista

Useat rahoittajat korostavat, että he haluaisivat TFV:lle jatkoa. Huomioidaan kuitenkin, että ulkoisesti ei ole täysin selvää, mitä hankkeita on toteutettu ja mihin ne ovat johdaneet, ja että tämä asia tulisi korjata. Aiemmin rahoitettujen hankkeiden ja niiden tulosten ja vaikutusten näkyminen julkisuudessa on tärkeä osa ulkoista viestintää, jotta teollisuus, korkeakoulut ja muut asianosaiset voivat olla yhteydessä tuensaajiin. Tämä, yhdessä selkeämmän viestinnän kanssa siitä, mitä TVF:n puitteissa tulevaisuudessa suunnitellaan, selventäisi ohjelman aiempaa työtä ja tulevaisuuden aikomuksia.

14. Edistetään yhteistyötä ja innovaatioita laajasti muotoiluilla hakukriteereillä

Kolmannen hakukierroksen laaja muotoilu koetaan positii-visena. Sekä tuensaajat, rahoittajat että valmisteluryhmän edustajat uskovat, että laaja sanamuoto tukee yhteistyötä ja tuo lisää näkökulmia. Laajemman muotoilun katsotaan lisäävän myös luovuutta ja innovatiivisuutta projekteissa. Monitieteisten hankkeiden saamiseksi haastateltavat suosittelevat myös jatkossa laajoja hakupyynnöitä.

LOPPUSANAT

Kaikki kuvan tuotteet; ruokakulhot, lautasliinat, ruokailuvälineet, kahvimukit ja pidikkeet on valmistettu uusiutuvista metsän raaka-aineista.

TANDEM FOREST VALUES ONNISTUU HYVIN SUHTEESSA ODOTETTUIHIN TULOSSIIN JA TUNNISTETTUUN KOHDEKUVAAN

Tulee selkeästi ilmi, että kaikki vastaajat ovat erittäin tyytyväisiä TFV:n kolmeen kierrokseen. Arvioijien kokonaisvaikutelma on, että ohjelma toimii hyvin suhteessa odotettuihin tuloksiin ja tunnistettuun kohdekuvaan.

Arviointi osoittaa myös, että kahdenvälisellä järjestelyllä on useita etuja ja että Ruotsin ja Suomen välisen tutkimusyhteistyön jatkaminen metsäalueella koetaan arvokkaana. Tulevien tutkimushankkeiden suunnittelussa arvioijat ehdottavat, että TFV:n muodostamalle hyvälle pohjalle rakennetaan jatkuva yhteistyö, ottaen huomioon tässä esitetyt kehittämissuosituksen.

Pitkän aikavälin vaikutuksia on tällä hetkellä vaikea mitata, mutta arvioijat näkevät, että jo olemassa olevat tulokset selvästi osoittavat, että Tandem Forest Values tukee kahdenvälisiä tahtoa vahvistaa ja kehittää kestävä tutkimusyhteistyötä.

Arvioijat haluavat päättää tämän raportin muutamalla lainauksella haastatteluista:

”Ohjelma on ollut monien ovien avaaja”

”Apuraha tiivisti kahdenvälisiä yhteistyötä ja loi tunteen kuulumisesta samaan tutkimusryhmään”

”TFV yhdistää ruotsalaisia ja suomalaisia toimijoita tavoin, joita ei ennen ollut”

”Olen erittäin iloinen nopeatempoisesta ja yksinkertaisesta prosessista”

”Emme olisi voineet suunnitella vastaavaa hanketta ilman yhteistyötä ja rahoitusta. Tarvitsemme toistemme osaamista ja resursseja”

”Tällaista rahoitusta tarvitaan ja sitä arvostetaan”

LIITTEET

LIITE 1: RAHOITUSTA SAANEET HANKKEET (TFV I)

PROJEKTIN NIMI	TUENSAAJAT
1. Future Genes: Resilient future forests via genomics on adaption to climate in natural forests and breeding populations	Katri Kärkkäinen (LUKE), Harry Wu (SLU)
2. Strongly adsorbed polymer layers for modification of cellulose surfaces towards new functional materials (STRONGAD)	Janne Laine (Aalto University), Eero Kontturi (Aalto University), Torbjörn Petterson (KTH)
3. ValueConnect	Peter Högberg (SLU), Gun Lidestav (SLU), Teppo Hujala (University of Eastern Finland)
4. SimNano – Numerical simulation of coating processes for nanocellulosic materials	Niklas Sandler (Åbo Akademi University), Martti Toivakka (Åbo Akademi University), Fredrik Lundell (KTH)
5. Derivatisation of cellulose in novel switchable ionic liquid system	Niklas Sandler (Åbo Akademi University), Tapio Salmi (Åbo Akademi University), Jyri-Pekka (Umeå University)
6. Renewing Biomedicine with Biopolymers Engineering nanocellulose hydrogel scaffolds for delivery of bioactive cues in soft tissue engineering (BioforBio)	Niklas Sandler (Åbo Akademi University), Stefan Willför (Åbo Akademi University), Lars Wågberg (KTH)

PROJEKTIN NIMI	TUENSAAJAT
7. SOMAGENO - Potentials of combining somatic embryogenesis and genomic selection in Norway spruce	Leena Paavilainen (LUKE), Tuija Aronen (LUKE), Malin Elfstrand (SLU)
8. Role of lignin Carbohydrate complexes as Key to stable emulsions (ROCK)	Ritva Toivonen (University of Helsinki), Kirsi Mikkonen (University of Helsinki), Martin Lawoko (KTH)
9. Fusion Wood	Paula Eerola (University of Helsinki), Ilkka Kilpeläinen (University of Helsinki), Lars Berglund (KTH)
10. Hierarchical 3D-structured nanocellulose aerogels and networks for use in biomedical applications	Birgitta Bervall-Kåreborn (Luleå University of Technology), Kristiina Oksman (Luleå University of Technology), Henrikki Liimatainen (University of Oulu)
11. Biocatalytic cascades for hemicellulose reassembly ("BIOSEMBL")	Janne Laine (Aalto University), Emma Master (Aalto University), Mats Sandgren (SLU)
12. Production of healthy Norway spruce seeds: host specificity, pathogenicity and infection biology of T. areolata	Peter Högberg (SLU), Åke Olsson (SLU), Juha Kaitera (LUKE)

LIITE 2: RAHOITUSTA SAANEET HANKKEET (TFV II)

Suluissa oleva numero viittaa projektiin, johon virka kytkeytyy. Katso Liite 1 edellisellä sivulla.

Haleh Hayatgheibi (1), Wenyang Xu (2), Osmo Mattila (3), Fuaad Panikaveetil Ahamedkutty (4), Pasi Virtanen (5), Yury Brusentsev (6), Jaanika Edesi (7), Danila Morais de Carvalho (8), Jesus Enrique Perea-Buceta (9), Rasoul Esmaeely Neisiany (10), Leena Penttinen (11) och Ke Zhang (12).

LIITE 2: RAHOITUSTA SAANEET HANKKEET (TFV II)

PROJEKTIN NIMI	TUENSAAJAT
Sawing optimization via deep learning and multi-instrument imaging	Lassi Roininen (LUT), Ozan Öktem (KTH), Andreas Hauptmann (University of Oulu)
Multifunctional, high performance cellulose-based substrates for photovoltaics and optoelectronics	Jaana Vapaavuori (Aalto University), Tiffany Abitbol (RISE), Kati Miettunen (Aalto University)
Bioplastics and wax esters from wood through co-culture of bacteria and yeast	Yvonne Nygård (Chalmers), Suvi Santala (Tampere University)

PROJEKTIN NIMI	TUENSAAJAT
Development of methods for describing the impact sound insulation in wooden floors	Kirsi Jarnerö (RISE), Andreas Linderholt (Linnaeus University), Valtteri Hongisto (Turku University of Applied Science)
Making the right choice – Impact of genetics on productivity of Norway spruce in a changing climate	Lasse Tarvainen (Göteborgs Universitet), Annikki Mäkelä (University of Helsinki), Curt Almqvist (Skogforsk)
Estimating forest resources and quality-related attributes using automated methods and technologies	Antero Kukko (Finnish Geospatial Research Institute), Johan Holmgren (SLU), Juha Hyypä (Finnish Geospatial Research Institute)
Mixed-forest management diversity to forests and bioeconomy	Saija Huuskonen (LUKE), Urban Nilsson (SLU), Jari Hynynen (LUKE), Emma Holmström (SLU)
Building up wood construction markets with consumer knowledge, industrial and municipal strategies	Ritva Toivonen (University of Helsinki), Anders Roos (SLU), Katja Lähtinen (LUKE)
Managing uncertainty in sustainable forestry	Kyle Eyvindson (LUKE), Karin Öhman (SLU)

LIITE 3: RAHOITUSTA SAANEET HANKKEET (TFV III)

PROJEKTIN NIMI

TUENSAAJAT

Polyestrar från träbaserade byggstenar

Per-Olof Syrén (KTH),
Agne Swerin (Karlstad University),
Laura Tomppo (University of Eastern Finland)

Tässä hankkeessa syntetisoidaan metsäteollisuudesta tulevasta puupohjaisesta raaka-aineesta uusiutuvia polyestereitä, joiden ominaisuudet ovat lähellä fossiilisia teollisia polymeerejä. Nämä polyesterit räätälöidään edelleen vastaamaan sovelluskohtaisia teknisiä vaatimuksia niiden elinkaaren aikana.

Ilmastoneutraalit rakennusmateriaalit – puupohjaisten materiaalien käytön lisäämisen edellytykset ja vaikutukset rakennusalalla.

Patrik Rohdin (Linköping University),
Sampo Soimakallio (Finnish Environment Institute),
Seppo Junnila (Aalto University)

Hankkeen tavoitteena on esittää toteuttamiskelpoinen hiilidioksidipäästöjen vähentämissuunnitelma eli tiekartta kohti ilmastoneutraalia rakentamista Suomelle ja Ruotsille, joka perustuu puupohjaisten materiaalien tehokkaaseen ja kestäväan käyttöön rakennusalalla. Projekti on poikkitieteellinen ja sisältää laajan lähestymistavan useilla yhteistyömenetelmillä ja lähestymistavoilla esimerkiksi mallinnuksen, haastattelujen, tilastollisen analyysin ja taloudellisen analyysin muodossa.

PROJEKTIN NIMI

TUENSAAJAT

Metsäjätteen lisäarvon kestävä kasvu: prosessien integrointi ja demonstrointi (WoodPro)

Ali Mohammadi (Karlstad University),
Narasinha Shurpali (LUKE),
Reijo Lappalainen (University of Eastern Finland)

WoodProssa tutkimme uusia prosessiketjuja, jotka muuttavat metsätähteistä arvokkaita teollisuuskemikaaleja ja maanparannustuotteita. WoodPro selvittää, mitkä biojalostusprosessit soveltuvat parhaiten metsätähteiden muuttamiseksi 2,3-butaanidioliksi, biopolymeereiksi ja biohiileksi.

Sellun ja ligniinin synergististen vaikutusten tutkiminen edistyneiden metsäpohjaisten hiilikuitujen osalta.

Kerstin Jedvert (RISE),
Diana Bernin (Chalmers),
Michael Hummel (Aalto University)

Tämä projekti keskittyy perustutkimuskysymyksiin syventääkseen ymmärrystä siitä, miten raaka-aineiden vaihtelut vaikuttavat kuituihin ja miten prosessia ja hiilikuituja voidaan edelleen optimoida. Erityistä huomiota kiinnitetään selluloosan ja ligniinin yhdistämisen mielenkiintoisten synergististen vaikutusten tutkimiseen.

AIELAUsuma

AIESOPIMUS YHTEISTYÖSTÄ METSÄN- TUTKIMUKSEN ALALLA OSAPUOLTEN SUOMEN MAA JA METSÄTALOUS- MINISTERIÖ JA NÄRINGS- DEPARTEMENTET I SVERIGE VÄLILLÄ

1: Osapuolet

Tämä aiesopimus, joka voidaan rinnastaa memorandum of understanding -asiakirjaan, koskee kunkin maan sitä ministeriötä ja departementtia, joka vastaa metsäntutkimuksen alaan liittyvistä kysymyksistä. Nimettyjä osapuolia ovat osapuolet, joiden toimialaan tätä aiesopimusta allekirjoitettaessa kuuluu metsäntutkimukseen liittyvät kysymykset.

2: Tausta

Sekä Suomelle että Ruotsille tunnusomaista ovat isot metsäpinta-alat ja merkittävä metsäteollisuus, ja eurooppalaisesti katsottuna maat ovat johtavia metsävaltioita. Molemmissa maissa metsällä ja metsätaloudella on vaikutuksia suureen osaan maiden maaseudusta ja kansantaloudesta.

Sekä Suomi että Ruotsi työskentelevät kunnianhimoisesti kansallisten metsäohjelmiensa parissa, joissa painopiste on kasvavassa biotaloudessa, metsien ja puutuotteiden ilmastohyödyissä, fossiilittomassa yhteiskunnassa sekä metsäsektorin kehittämisessä edelleen laajassa merkityksessä.

Lisääntynyt metsien hyödyntäminen monimutkaistaa myös arviointeja siitä, miten metsä varoja tulisi parhaiten käyttää, jotta se hyödyttäisi koko yhteiskuntaa, ja minkälaisia uusia metsäteollisia tuotteita ja prosesseja olisi tarve kehittää. Tämä itsessään lisää monitieteisen osaamisen ja tutkimuksen tarvetta, koskien sekä Suomea että Ruotsia.

Lisääntyvä tuleva yhteinen metsätaloudellinen ja metsäteollinen tutkimus on siten ala, jolla Suomella ja Ruotsilla on sekä tarve että edellytyksiä kehittää syvempää yhteistyötä.

3: Tarkoitus

ISuomen tasavallan itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden yhteydessä 2017 Ruotsi luovutti virallisen lahjan yhteistyön vahvistamiseksi kahdenvälisen metsäntutkimuksen alalla. Lahja sai nimekseen Tandem Forest Values, tarkoituksenaan Ruotsin ja Suomen yhdessä vaalivan metsän arvoa yhteisen tutkimuksen ja osaamisen kautta.

Viiden vuoden ajan, vuoteen 2022 asti, Tandem Forest Valuesia on kehitetty molemmista maista saadulla julkisella ja yksityisellä rahoituksella, ja se on johtanut toimiviin yhteistyön muotoihin. Toimintaa on arvioitu, ja tämä on osoittanut, että ruotsalais-suomalaisella tutkimusyhteistyöllä on metsäalalla suuri merkitys.

Tämän aiesopimuksen tavoitteena on osapuolten yhteinen tahtotila kehittää edelleen niitä kokemuksia, joita maat ovat saaneet Tandem Forest Valuesin kautta.

4: Yhteistyön alueet

Tulevina vuosina osapuolet haluavat tällä aiesopimuksella pysyvästi vahvistaa ja kehittää Suomen ja Ruotsin kahdenvälistä tutkimusyhteistyötä metsätalouden ja metsäteollisuuden alalla: Rohkaisemalla vastuuviranomaisia, laitoksia ja vastaavia kummassakin maassa, metsäntutkimukseen kohdennettujen varojen puitteissa, säännöllisesti tekemään yhteisiä kahdenvälisiä hakujulistuksia.

Informoimalla toisiaan laadittavista kansallisista metsäntutkimusohjelmista, sekä arvioimalla, mikäli osa toimista voitaisiin toteuttaa kahdenvälisesti paremman vaikuttavuuden saavuttamiseksi.

Tarvittaessa toimimalla vastavuoroisesti ratkaistakseen keskeisiä ongelmia, jotka vaikeuttavat laajempaa yhteistyötä metsäntutkimuksen alalla suomalaisten ja ruotsalaisten yliopistojen ja laitosten välillä

5. Erimielisyydet koskien tulkintaa ja soveltamista

Tämä aiesopimus ei ole oikeudellisesti sitova. Osapuolet ratkaisevat mahdolliset erimielisyydet aiesopimuksen tulkintaan tai soveltamiseen liittyen keskustelemalla ja neuvottelemalla.

6. Voimassaoloaika ja irtisanominen

(a): Tämä aiesopimus tulee voimaan sinä päivänä, kun molemmat osapuolet ovat sen allekirjoittaneet, ja sopimus on voimassa 5 (viisi) vuotta. Sopimus uusiutuu automaattisesti 5 (viideksi) vuodeksi kerrallaan, elleivät osapuolet keskenään toisin päättä.

(b): Osapuolet voivat muuttaa tätä aiesopimusta antamalla muutokselle molemminpuolisen kirjallisen suostumuksensa.

(c): Osapuoli voi purkaa tämän aiesopimuksen antamalla asian toiselle osapuolelle kirjallisesti tiedoksi 6 (kuusi) kuukautta etukäteen.

Allekirjoitettu kahtena kappaleena 27.6.2022 suomeksi ja ruotsiksi,
molemmat tekstit ovat yhtä päteviä.

SUOMEN MAA JA METSÄTALOUS-
MINISTERIÖN PUOLESTA

Antti Kurvinen
Maa- ja metsätalousministeri

NÄRINGSDEPARTMENTET I
SVERIGE PUOLESTA

Anna-Caren Säterberg
Maaseutuministeri

KUVAREKISTERI

- Sivu 8 Jakke Nikkarinen
Sivut 10–11 Jakke Nikkarinen
Sivu 12 Pexels.com
Sivu 14 Unsplash
Sivu 18 Pexels
Sivu 20 Unsplash
Sivu 22 Pexles
Sivu 28 Fredrik Persson
Sivut 30–31 Unsplash
Sivu 36 Pexels
Sivu 37 Unsplash
Sivu 42 Pixels
Sivut 44–45 Unsplash
Sivu 46 Shutterstock
Sivu 48 Christian Crelle Ekstrand/
Skogsindustrierna
- Sivut 50–51 Getty Images
Sivu 54 Johan Fredriksson (CC)
Sivut 62–63 Unsplash
Sivu 77 Shutterstock
Sivut 78–79 Woodly
Sivu 82 Christian Crelle Ekstrand/
Skogsindustrierna
Sivu 87 Pexels
Sivut 90–91 Jakke Nikkarinen
Sivut 98–99 Unsplash
Sivu 113 Pexels
Sivut 114–115 Emil Nordin/Skogsindustrierna
Sivut 118–119 Pexels
Sivut 126 – 127 Unsplash
Sivu 132 Unsplash

Tämän julkaisun kuvat, kuvitukset ja taitto on lisätty
Analys Masonin arviointiin eivätkä ne näin ollen sisälly
alkuperäiseen asiakirjaan.

Tandem Forest Values on kahdenvälinen metsätutkimusohjelma, joka perustettiin vuonna 2017. Se sai alkunsa Ruotsin virallisena lahjana Suomelle tasavallan 100-vuotisen itsenäisyyden johdosta.

Lahjan tarkoituksena on syventää kahdenvälistä yhteistyötä metsätieteellisessä ja metsäteollisuuden tutkimuksessa. Konsulttiyritys Analysys Mason on vuonna 2022 arvioinut ohjelman ensimmäiset viisi vuotta ja esittävät tässä julkaisussa 14 suositusta tulevaisuuden metsätutkimukselle Ruotsin ja Suomen välillä. Arviointi johti myös maiden hallitusten väliseen aiesopimukseen, jossa korostetaan maiden yhteistä tahtoa kehittää yhteistyötä Tandem Forest Values -ohjelman tuomien kokemusten pohjalta. Kirjassa *Metsä – maidemme tulevaisuus* kuvataan tarkemmin lahjaidean syntyä ja tutkimusohjelman kehittymistä.

SUOMALAIS-RUOTSALAINEN KULTTUURIRAHASTO